

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉSE

2019.

ELEMZÉS

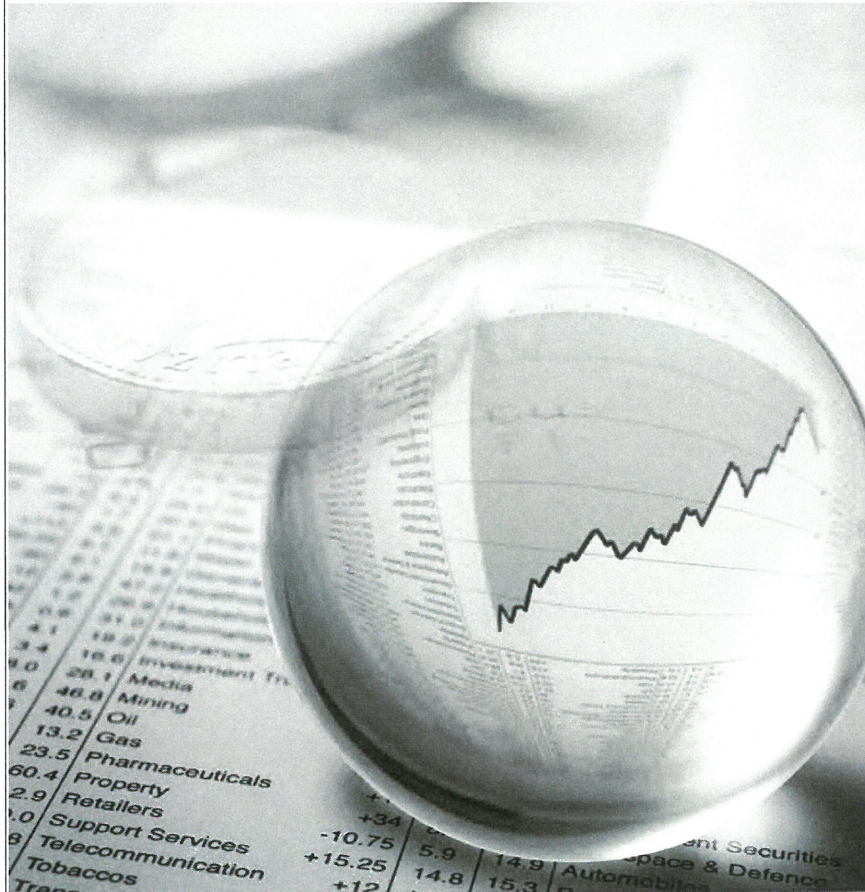
**Elemzés az önkormányzati
tulajdonú, város- és
piacüzemeltetési feladatokat
ellátó gazdasági társaságok
ellenőrzési tapasztalatairól**

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉSE

ELEMZÉS

**Elemzés az önkormányzati
tulajdonú, város- és
piacüzemeltetési feladatokat
ellátó gazdasági társaságok
ellenőrzési tapasztalatairól**

ENGEDÉLYEZŐ: ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELNÖK

Dömökös László elnök

Szerkesztő:

SALAMIN VIKTOR PROJEKTVEZETŐ

Az elemzés elkészítését felügyelte:

KLINGA LÁSZLÓ FELÜGYELETI VEZETŐ

Készítették:

KESZTHELYI ZOLTÁN SZÁMVEVŐ

UJVÁRI JÓZSEFNÉ SZÁMVEVŐ

Az Elemzés
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-1260-019/2019

TARTALOM

▶	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
▶	BEVEZETÉS	7
▶	AZ ELEMZÉS TERÜLETE ÉS MÓDSZERE.....	9
	Az elemzés területe	9
	Az elemzés módszertani háttere	10
▶	1. A „VÁROSÜZEMELTETÉS-PIAC” FELADATOKAT ELLÁTÓ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK MŰKÖDÉSÉNEK KERETEI.....	12
▶	2. A TÁRSASÁGOK MŰKÖDÉSÉNEK FINANSZÍROZÁSA.....	15
	2.1 A társaságok finanszírozási háttere	15
	2.2 A társaságok bevételi formái.....	16
▶	3. A TULAJDONOSI JOGKÖRGYAKORLÁS ÉRTÉKELÉSE	17
	3.1 A közfeladatok ellátásának megszervezése	17
	3.2 A tulajdonosi jogkörgyakorlás kereteinek kialakítása és gyakorlata	18
▶	4. TÁRSASÁGOK GAZDÁLKODÁSA.....	20
	4.1. A társaságok gazdálkodásának főbb jellemzői	20
	4.2. A társaságok szabályozottsága	21
	4.3. A társaságok vagyongazdálkodása	22
▶	5. A TÁRSASÁGOK INTEGRITÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE.....	23
▶	6. A SZÁMVEVŐSZÉKI JELENTÉSEKBEN MEGFOGALMAZOTT JAVASLATOK.....	25
▶	MELLÉKLETEK	27
	1. számú melléklet: Az elemzéshez felhasznált számvevőszéki jelentések	27
	2. számú melléklet: A gazdasági társaságok által végzett tevékenységek.....	31
▶	FÜGGELÉKEK	36
	1. számú függelék: Fogalomtár	36
	2. számú függelék: Rövidítésjegyzék	40

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az elemzés alá vont társaságok¹ ellenőrzési tapasztalatai jól reprezentálják az önkormányzati feladatellátás összetettségét, sokszínűségét. Fontos tapasztalat, hogy az egyes feladatok elkülönítése, pénzügyi szétválasztása – jogszabályi előírás hiányában is – nagymértékben hozzájárul a feladatellátás átláthatóságához és elszámoltathatóságához, számon kérhetőségéhez, a hatékony feladatellátáshoz.

Magyarországon az önkormányzatok autonómiáját, a feladatellátás szabadságát Magyarország Alaptörvénye garantálja. Jelen elemzés és a korábbi ellenőrzések tapasztalatai szerint ugyanakkor az önkormányzatok és a tulajdonukban álló, többségükben közfeladatot ellátó társaságok működésében számos szabálytalanság jelenik meg. A feladatellátási szabadság érvényesülése mellett szükséges megszabni azokat a jogszabályi kereteket, szabályokat, melyek hozzájárulhatnak a hatékony, közpénzkímélő, különböző területeken közel azonos színvonalú közszolgáltatás, közfeladat-ellátás biztosításához.

A jogalkotó számára adódik a kérdés, melynek relevanciáját egyéb, önkormányzati társaságokról szóló számvevőszéki elemzések is erősítik: az önkormányzatok feladatellátási szabadságának érvényesülése mellett, a felelős közpénzügyi gazdálkodás érdekében indokolt-e a **szabályozás erősítése** önálló, részletesebb szabályozás kidolgozásával, önálló szabályozási környezet megteremtésével, a fejlesztések területén a közös minimumok, megfelelési kritériumok meghatározásával?

Az elemzés 49 olyan önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság gazdálkodásának ellenőrzéséről készített számvevőszéki jelentés alapján készült, melyek város- és piacüzemeltetéshez kapcsolódó feladatot láttak el. A jelentések alapját képező ellenőrzések több ütemben folytak és

2011. és 2016. között négy évet öleltek át, a jelentéseket az ÁSZ 2016-2018. években hozta nyilvánosságra.

Az önkormányzati menedzsment megújulásának egyik eleme a tulajdonosi joggyakorló tevékenységének megerősítése. Az elemzésbe bevont ellenőrzésekről készült számvevőszéki jelentésekben tett megállapítások alapján az önkormányzatok közfeladataik ellátásának megszervezéséről gondoskodtak.

Az önkormányzatok – egy kivétellel – megalkották gazdasági programjukat és vagyongazdálkodási rendeletüket, ezzel a feladatellátás kereteit biztosították, a célok elérésének, a megfelelő színvonalú feladatellátásnak feltételeit rögzítették.

A tulajdonosi joggyakorlás az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok alapítóinak kétharmada esetében szabályszerű volt. A tulajdonosi joggyakorlás kereteinek kialakításában előforduló jellemző szabálytalanság volt, hogy a felügyelő bizottságok nem rendelkeztek tulajdonos által jóváhagyott ügyrenddel, ezért működésük nem volt szabályszerű, átlátható és számon kérhető, fennállt a hatékony felügyelet feltételei sérülésének kockázata. A társaságoknál alkalmazandó javadalmazási szabályzat megalkotásának, jóváhagyásának elmaradása a gazdasági társaságok mintegy harmadát érintette. Javadalmazási szabályzat hiányában a vezetők javadalmazási gyakorlata nem átlátható, az integritás kockázatai és a csalás veszélye megnő.

A társaságok 4%-ánál a tulajdonos elmulasztotta a társaságok beszámolójának megtárgyalását, elfogadását, a társaságok 15%-ánál a felügyelő bizottság írásos véleményének a hiányában került sor az éves beszámoló elfogadására. A tulajdonos ezekben az esetekben nem győzdött meg a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás szabályszerűségéről, a felügyelő bizottság feladatát nem látta el, a tulajdonosi kontroll nem volt biztosított.

Az elemzett társaságok által ellátott tevékenységek, a társaságok méretei, szabályozási-gazdálkodási jellegzetességei széles spektrumon helyezkedtek el. Az ellátott főtevékenységük mellett a társaságok további, önkormányzatok számára kötelezően előírt és önként vállalt feladatot is végeztek.

Az ellenőrzött önkormányzati tulajdonú **gazdasági társaságok szabályozottsága és szabályszerű működése** területén az ellenőrzések számos szabálytalanságot feltártak.

A szabályozottság területén 36 társaság esetében tártak fel szabálytalanságot az ellenőrzések. Jellemző szabálytalanság volt, hogy a számviteli szabályzatok tartalma nem felelt meg a Számv. tv. előírásainak. Az elemzett társaságok 43%-a nem rendelkezett a jogszabály előírásának megfelelő számviteli politikával. A leltározási és leltárkészítési szabályzat, az értékelési szabályzat, a pénzkezelési szabályzat és a számlarend tartalma több esetben nem felelt meg a Számv. tv. előírásának. Az önköltségszámítás rendjére vonatkozó szabályzatok mintegy negyede nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak.

A számviteli szabályozás hiányosságai a gazdálkodás kockázatait növelték, az elszámolások szabályszerűsége, a közpénzekkel való átlátható gazdálkodás feltételeinek kialakítása nem volt biztosított.

A 49 elemzés alá vont önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság 57%-ánál a **vagyongazdálkodás gyakorlata** nem volt szabályszerű. A bevételek és ráfordítások elszámolása a társaságok 50%-ánál nem volt szabályszerű, ezért fennállt annak kockázata, hogy a társaságok éves beszámolóiban kimutatott bevételek és ráfordítások nem valós adatokat tartalmaztak, nem volt biztosított a köztulajdon felhasználásának átláthatósága és ellenőrizhetősége, az elszámolások megfelelősége. A társaságok mintegy negyede az egyes tevékenységek elkülönített nyilvántartásáról, illetve elszámolásáról nem

gondoskodott, ezért a keresztfinanszírozás-mentesség nem volt biztosított.

A **vagyonynyilvántartások** területén a társaságok közel felénél jellemző szabálytalanság volt, hogy beszámolójukban szereplő mérlegadatait leltár nem támasztotta alá, ezáltal a társaságok éves beszámolója nem volt megalapozott, a vagyon védelme és a működés átláthatósága nem volt biztosított. A társaságok mintegy ötödénél azonosítottak a számvevőszéki jelentések értékcsökkenés elszámolásához kapcsolódó szabálytalanságot, így a vagyon nyilvántartása nem volt szabályszerű. A visszapótlás alapját képező értékcsökkenéssel kapcsolatos szabálytalanságok veszélyeztetik a vagyon értékének megőrzését.

A társaságok több, mint fele nem teljesítette a közérdekű adatokhoz kapcsolódó közzétételi kötelezettségét, így a nyilvánosság tájékoztatása, működésük átláthatósága nem volt biztosított.

Az ÁSZ az összesített 49 jelentés megállapításai alapján a tulajdonosi joggyakorlóknak 93 javaslatot, a gazdasági társaságoknak 332 javaslatot tett.

Jó gyakorlatok

Az elemzés a tulajdonosi joggyakorlás, a szabályozottság és a vagyongazdálkodás területén feltárt kockázatok mellett **jó gyakorlatokat** is azonosított. Jó gyakorlat volt, hogy a tulajdonosi joggyakorló önkormányzatok több társaság esetében írtak elő – az éves beszámoló készítési kötelezettségen túl – a működésre, vagyongazdálkodásra, illetve a pénzügyi helyzet bemutatására vonatkozó beszámolási kötelezettséget, ezzel lehetőséget biztosítottak a feladatellátás folyamatos nyomon követésére, szükség esetén a tulajdonosi beavatkozásra. A Társaságok az előírt beszámolási kötelezettségeknek jellemzően eleget tettek. A tulajdonosi jogokat gyakorló ön-

kormányzatok a társaságok mintegy négyötödénél éltek a jogszabályban rögzített ellenőrzési lehetőséggel és – saját belső ellenőrzésén keresztül – ellenőrzéseket végeztek a társaságoknál, ezzel erősítették a tulajdonosi kontrollt. Az önkormányzatok esetenként – élve az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében rögzített lehetőséggel – olyan tevékenység ellátását is rendelet formájában szabályozták (piacüzemeltetés), amelyekre jogszabályi kötelezettségük nem volt. A szabályozottság minél szélesebb körben való kiterjesztése elősegíti a feladatellátás szabályszerűségének ellenőrizhetőségét, növeli a működés átláthatóságát, hatékonyságát. Ugyancsak jó gyakorlatként azonosítottuk, hogy a tulajdonosi joggyakorló több esetben, vonatkozó jogszabályi kötelezettség hiánya ellenére előírt üzleti terv készítési kötelezettséget, mellyel a társaságok gazdálkodása, működése átláthatóbbá, kiszámíthatóbbá, a nyereség vagy veszteség tervezése során a felelősségi viszonyok szétválaszthatóvá váltak.

BEVEZETÉS

Magyarország Alaptörvénye szerint „*a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek.*” Az önkormányzatok működését, feladatellátását, gazdálkodását, vagyonnal való gazdálkodásának szabályait sarkalatos törvények határozzák meg, a feladatellátáshoz azok sajátosságai figyelembe vételével ágazati törvények, jogszabályok adnak iránymutatást. Az Alaptörvény értelmében az önkormányzatok feladatellátásuk során kötelesek tiszteletben tartani azt, hogy „*Magyarország a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét érvényesíti.*” Az Alaptörvény az önkormányzatiság elvének és kereteinek meghatározásával, a sarkalatos törvények előírásai mellett nagyfokú önállóságot, autonómiát biztosít a helyi közösségek mindennapjait befolyásoló döntések meghozatalában.

Az Alaptörvény kimondja, hogy „*a helyi önkormányzatok tulajdonában álló gazdálkodó szervezetek törvényben meghatározott módon, önállóan és felelősen gazdálkodnak a törvényesség, a célszerűség és az eredményesség követelményei szerint.*”

Az önkormányzatok feladatai az Möt^v.² szerint igen sokrétűek. Az Möt^v. 13. § (1) bekezdés 2. pontja a településüzemeltetést, 14. pontja a kistermelők, őstermelők számára értékesítési lehetőségeinek biztosítását a települési önkormányzatok feladatai között a helyi közszolgáltatások körében határozta meg. A törvény a településüzemeltetés feladatai között a köztemetők kialakítását és fenntartását, a közvilágításról való gondoskodást, kéményseprőipari szolgáltatás biztosítását, a helyi közutak és tartozékainak kialakítását és fenntartását, közparkok és egyéb közterületek kialakítását és fenntartását, gépjárművek parkolásának biztosí-

tását nevesíti. Az Möt^v. 14. § (1) bekezdése szerint a 13. § (1) bekezdésében meghatározott feladatok ellátásának részletes szabályait – ha az Möt^v. másként nem rendelkezik – jogszabályok tartalmazzák. A jogszabályokból kiindulva, tágabban értelmezve városüzemeltetés alatt a város, városrész működéséhez, működtetéséhez szükséges műszaki-, humán infrastrukturális kiszolgáló tevékenységek összességének biztosítását értjük.

A helyi önkormányzatok feladatellátásának sajátossága, hogy törvényben meghatározott közfeladatok, valamint a helyi igények figyelembevételével önként vállalt feladatok ellátását végzik. Az Möt^v. előírása szerint „*Törvény előírhatja, hogy meghatározott közszolgáltatást kizárólag erre a célra alapított, ... olyanlegalább többségi önkormányzati tulajdonban álló, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság, amelyben az önkormányzat legalább többségi befolyással bír vagy e gazdasági társaság legalább többségi tulajdonában álló és legalább többségi befolyása alatt álló jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság láthat el.*” Az önkormányzati közfeladat-ellátásban, vagyongazdálkodásban jelentős részarányt képviselnek az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok.

Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény alapján az ÁSZ³ ellenőrzi a többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek vagyoneérték-megőrző és vagyongyarapító tevékenységét, az államháztartás körébe tartozó vagyon elidegenítésére, illetve megterhelésére vonatkozó szabályok betartását, ellenőrizheti az önkormányzati tulajdonban (résztulajdonban) lévő gazdálkodó szervezetek vagyongazdálkodását. Amennyiben a kedvezményezett szervezet az államháztartásból támogatásban vagy ingyenes vagyonyjuttatásban részesül, gazdálkodási tevékenységének egésze ellenőrizhető. Az ÁSZ alapvető célkitűzése az Alaptörvény előírásait szem előtt tartva az, hogy

az államháztartáson kívülre nyújtott költségvetési támogatások, valamint az államháztartáson kívül működő közfeladat-ellátó rendszerek ellenőrzéseivel hozzájáruljon ahhoz, hogy a közpénzeket az államháztartáson kívül működő szervezetek is célra tartottan, átlátható módon használják fel.

Az ÁSZ az ellenőrzési feladatkörén túl tanulmányokat és elemzéseket készít, hogy tanácsadó szerepével is támogassa a „jól irányított állam” megvalósulását, hozzájáruljon a közpénzek felélős és szabályos felhasználásához.

Az elemzés keretében az ÁSZ áttekintette a város- és piacüzemeltetéshez kapcsolódó feladatokat ellátó önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságoknál a tulajdonosi joggyakorlás egyes jellemzőit, értékelte a társaságok szabályozottságát, gazdálkodását és vagyongazdálkodási tevékenységét, továbbá hogy a bevételeiknek és ráfordításaiknak elszámolása megfelelt-e a jogszabályi és tulajdonosi előírásoknak. Értékeltek a társaságok működésének, gazdálkodásának kockázatait a pénzügyi stabilitás és a működés fenntarthatósága (jövedelmezőség, eladósodottság, likviditás) szempontjából. Az elemzés kitért az integritás követelményeinek, szempontjainak értékelésére, hasznosítva az e téren elvégzett számvevőszéki felmérések, elemzések eredményeit. Az elemzés keretében 49 önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság ellenőrzésének tapasztalatait összegeztük. A tapasztalatok, a feltárt kockázatok összegzésével az ÁSZ hozzá kíván járulni az önkormányzatok és a város- és piacüzemeltetéssel foglalkozó gazdasági társaságaik tevékenységének jövőbeni szabályszerűségéhez, elszámoltatható és átlátható működéséhez.

Az elemzésbe bevont önkormányzatok a településüzemeltetési feladatkörbe tartozó feladatok mellett kistermelők, őstermelők számára hétvégi árusítás lehetőségének biztosítása, hul-

ladékgazdálkodás, távhő- és víziközmű szolgáltatás, lakás- és helyiséggazdálkodási feladatokat is gazdasági társasági formában látták el.

Az ÁSZ stratégiájában megfogalmazta, hogy a helyi önkormányzatok gazdálkodásában rejlő pénzügyi kockázatok feltárásával támogatja, hogy a közpénzeket az államháztartáson kívül működő szervezetek is átlátható módon használják fel a közfeladatok-, közszolgáltatások, a kötelező és önként vállalt önkormányzati feladatok ellátása érdekében.

Az elemzés célja a település-, városüzemeltetéssel és piacok üzemeltetésével összefüggő feladatot ellátó önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatainak feldolgozásával feltárni az önkormányzatok tulajdonosi joggyakorlásában, a gazdasági társaságok működésében rejlő kockázatokat. Célunk továbbá bemutatni az önkormányzatok és a közfeladatot ellátó társaságok esetében előforduló tipikus hibákat, jó és rossz gyakorlatokat, melylyel hozzájárulhatunk a feladatellátás szabályszerűségének és eredményességének növeléséhez. A tapasztalatok összegzésével az elemzés hozzájárulhat az államháztartáson kívüli közpénzfelhasználás átláthatóbbá tételéhez, a szabályozási környezet javításához. A szabálytalanságok és a jó gyakorlatok elemzésével célunk felhívni a tulajdonosi joggyakorlók és a város- és piacüzemeltetés területén tevékenykedő gazdasági társaságok vezetőinek figyelmét az irányítás és a gazdálkodás során előforduló tipikus hibákra és az ezekből eredő kockázatokra.

AZ ELEMZÉS TERÜLETE ÉS MÓDSZERE

Az elemzés területe

Az elemzés alapját 49 olyan önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság gazdálkodásának ellenőrzéséről készített számvevőszéki jelentés képezte, melyek város- és piacüzemeltetéshez kapcsolódó feladatot láttak el. A jelentéseket megalapozó ellenőrzések több ütemben folytak és 2011. és 2016. között négy évet öleltek át, a jelentéseket az ÁSZ 2016-2018. években hozta nyilvánosságra. A társaságok közül egy tulajdonosi joggyakorló volt, kettő a vállalkozási tevékenysége során nem látott el közfeladatot.

Az elemzett időszak a számvevőszéki ellenőrzés alá vont 20 önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságnál a 2011-2014. évek, 13 társaságnál a 2012-2015. évek, 16 társaságnál a 2013-2016. évek volt.

A társaságokból **főtevékenység⁴**-ük jellege, a feladataik, nyújtott szolgáltatásai szerint három csoportot képeztünk, amelyet az 1. táblázat mutat be.

1. táblázat

TÁRSASÁGOK CSOPORTOSÍTÁSA	
A végzett főtevékenység jellege szerint	Társaságok száma
Közfeladatot, közszolgáltatást és egyéb tevékenységet végző	34
Közfeladatot, közszolgáltatást nem végző (vállalkozási tevékenységet végző)	2
Kizárólag közfeladatot/közszolgáltatást végző	13
Összesen:	49

Forrás: Számvevőszéki jelentések, ÁSZ szerkesztés

Az elemzés alapjául szolgáló számvevőszéki jelentéseket az 1. számú melléklet tartalmazza.

Az ellenőrzésbe bevont tulajdonos önkormányzatok többsége – társaságai útján – **közigazgatási területén** látott el feladatokat, kilenc önkormányzat azonban a környező településeken is – társulás formájában, vagy megbízás alapján – nyújtott közfeladat-ellátás körébe tartozó szolgáltatásokat.

Az elemzéssel érintett önkormányzatok gazdasági társaságai **földrajzi elhelyezkedés** szerint csaknem lefedték az ország területét. A gazdasági társaságok Budapest nyolc kerületében, valamint az ország 17 megyéjében, a megyék egy-egy településén, vagy településein nyújtottak szolgáltatásokat. A gazdasági társaságok tulajdonos önkormányzatainak közigazgatási területén a feladatellátással érintett lakosság szám elérte a 2 millió főt.

A gazdasági társaságok döntő része (85,2%) az ellenőrzött időszakban **kizárólagos önkormányzati tulajdonban**, míg a fennmaradó részük **többségi önkormányzati tulajdonban** volt. A társaságok több, mint egynegyede (26,5%-a) kizárólag közfeladatot, vagy közszolgáltatást látott el. Két társaság (4,1%) kizárólag vállalkozási tevékenységet folytatott. A társaságok töb, mint kétharmada (69,4%-a) az ellátott közfeladat vagy közszolgáltatás mellett vállalkozási tevékenységet is ellátott. A társaságok közel harmada (31,4%-a) végzett egyúttal közhasznú tevékenységet is.

A társaságok kisebb része (26,5%) zártkörűen működő részvénytársasági formában, jellemzően nyereségorientált jelleggel működött (9 profitorientált, 4 nonprofit társaság). A társaságok többsége (73,5%) korlátolt felelősségű társaságként, nagyobb részt nem nyereségorientált jelleggel működött (15 profitorientált, 21 nonprofit társaság).

Az elemzésben résztvevő gazdasági társaságok közel ötöde tartozott a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek közé.

Az elemzett önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok együttes, összevont mérlegfő-összege az ellenőrzött időszakon belül a negyedik év végén 528,8 Mrd Ft volt. A csoportok összevont mérlegfőösszeg szerinti megoszlását a 2. táblázat mutatja.

2. táblázat

TÁRSASÁGOK MÉRLEGFŐÖSSZEGE AZ 1-4. ÉVBEN (MRD FT)

Társ.	1. év	2. év	3. év	4. év
1.	350,1	431,7	482,9	517,5
2.	3,0	6,8	11,4	11,3
Σ	353,1	438,5	494,3	528,8

Forrás: Társaságok beszámolóí, ÁSZ szerkesztés

Megjegyzés: 1.) Közfeladatot, közszolgáltatást és egyéb tevékenységet végző, valamint közfeladatot, közszolgáltatást nem végző (vállalkozási tevékenységet végző) társaságok; 2.) Kizárólag közfeladatot/közszolgáltatást végző társaságok; A táblázat a különböző ellenőrzött időszakra vonatkozó adatokat tartalmazza.

A főtevékenység szerinti egyes csoportok jellemzői:

A közfeladatot, közszolgáltatást és egyéb tevékenységet végző társaságok csoportjába 34 társaság tartozott, amelyek közszolgáltatói alaptevékenysége – ágazati jogszabályokban előírt szerződéskötési kötelezettség alapján – a hulladékgazdálkodás, távhőellátás, a közműves ivóvízellátás és szennyvízelvezetés-tisztítás, parkolók üzemeltetése voltak. Egyéb közszolgáltatási tevékenység keretében elláttak még köztemető fenntartási, kéményseprő ipari és helyi tömegközlekedési feladatokat is.

Az Möt. előírása szerint a helyben biztosított közfeladatok közé tartozik a műszaki-, infrastruktúrális kiszolgáló tevékenységek, a közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, piac biztosítása, lakás- és helyiség-

gazdálkodás. a humán főfeladat-ellátások egészségügyi alap-, kulturális szolgáltatások és a közfoglalkoztatás voltak. Egyéb közfeladatok körében ellátták a helyi közutak kialakítását és fenntartását, a sportlétesítmények üzemeltetését, a vízgazdálkodási, víz-kárelhárítási feladatokat, valamint a szociális és közétkeztetési szolgáltatásokat.

A vállalkozási tevékenységet ellátó társaságok jellemzően lakó- és nem lakóépület kivitelezésével, illetve hozzá kapcsolódó mérnöki és egyéb tevékenységek végzésével, ezek üzemeltetésével, az önkormányzat városfejlesztése megvalósításának koordinálásával, pályázatok előkészítésével, saját ingatlan bérbeadásával, továbbá fürdő üzemeltetéssel, vendéglátással és kereskedelemmel foglalkoztak.

Az elemzés módszertani háttere

Az elemzés alapjával 49 város- és piacüzemeltetési tevékenységet is folytató, közfeladatot el-

látó társaság számvevőszéki ellenőrzéseiről készült jelentések, valamint a közhiteles adatbázisokban szereplő információk, továbbá az elemzés alapjával szolgáló ellenőrzések dokumentumai szolgáltak.

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése során **fókuszterület** volt a tulajdonos önkormányzatok közfeladat-ellátásának megszervezése, feltételeinek biztosítása, a tulajdonosi joggyakorlás szabályszerűsége, a társaság szabályozottsága, a pénzügyi stabilitása (fizetőképesség), a vagyongazdálkodása, a működés fenntarthatósága kockázatainak értékelése.

Az ellátási terület adatait a számvevőszéki jelentésekből, míg a lakosság számát a KSH által közzétett, 2018. évre vonatkozó adatbázisból összesítettük (www.ksh.hu).

A számvevőszéki jelentésekből származó értékeléseket az ellenőrzött időszak évi sorrendjének figyelembe vételével elemeztük. Ugyanígy jártunk el a számszaki adatok összesítése és elemzése során: az éves beszámoló adatait az ellenőrzés alá vont időszak évi sorrendjének figyelembe vételével összesítettük.

A **mutatószámok** a társaságok működési kockázatainak bemutatását szolgálják. Az integritásra vonatkozó rész az ÁSZ által 2018 novemberében és 2019 januárja között végzett integritás felmérés során szolgáltatott adatokból és azok kiértékeléséből származik, melyek 2018. évre vonatkoztak.

Az elemzés elkészítéséhez adatbekerésre nem került sor.

Az ellenőrzött gazdasági társaságokat az ÁSZ kockázatelemzéssel választotta ki. Az elemzett társaságok magas száma ellenére az elemzés megállapításai, következtetései nem vetíthetők ki, azok kizárólag az elemzett társaságokra vonatkoznak.

1. A „VÁROSÜZEMELTETÉS-PIAC” FELADATOKAT ELLÁTÓ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK MŰKÖDÉSÉNEK KERETEI

Az önkormányzatok feladatait meghatározó jogszabályok

A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítandó közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat az Möt. tartalmazza. Meghatározza az önkormányzatok feladat- és hatáskörét, szerveit és működését, gazdasági alapját, vagyongazdálkodásának szabályait, a feladatok finanszírozási rendszerét, belső kontrollrendszerének működtetési feladatait. Megállapítja a kötelezően ellátandó feladatok körét, de lehetőséget biztosít arra, hogy a lakossági igények messzemenő figyelembe vételével a kötelező feladatain túl önként vállaljon helyi közügyek körébe tartozó feladatokat. A törvény által meghatározott önkormányzatok ellátandó feladatai nem konkrét, tételes feladat- és hatáskör telepítést jelentenek, a törvény az egyes településtípusokra vonatkozó feladatellátás meghatározó elveit rögzíti, az önkormányzati feladatellátás részletes szabályait az ágazati törvények hatáskörébe utalja.

Az Nvtv.⁵ határozza meg az önkormányzatok vagyongazdálkodására vonatkozó feladatokat és követelményeket, a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodás szabályait, annak alapelveit, a vagyonhasznosítás és kezelést és az önkormányzatok gazdasági társaságokban levő tulajdonrészekkel való rendelkezés szabályait, az önkormányzatok kizárólagos gazdasági tevékenységeit.

Az Áht.⁶ az önkormányzatok ágazati feladatainak támogatására vonatkozó szabályokat, a

költségvetési támogatásokra vonatkozó speciális szabályokat, az önkormányzatok irányítása alá tartozó gazdasági társaságnál végezhető belső ellenőrzési szabályokat határozott meg az önkormányzatok számára. A belső kontrollrendszer kialakításra, működtetésére vonatkozó kötelezettségeket a Bkr.⁷ tartalmazza.

Az államadósság keletkezését és növekedését korlátozó szabályokat tartalmazott a Gst.⁸ önkormányzatok gazdasági társaságokat érintő kötelezettségvállalásai tekintetében.

A tulajdonosi joggyakorlást meghatározó jogszabályok

A gazdasági társaságok alapításával kapcsolatos szabályokat 2014. március 15-ig a Gt.⁹, 2014. március 15-től a Ptk.¹⁰ tartalmazza. A kizárólagos, vagy többségi tulajdonú önkormányzati társaságok államháztartáson kívüli szervezetként vesznek részt a közfeladatok ellátásában. Ezen társaságok esetében a tulajdonosi jogok gyakorlója a létesítő önkormányzatok képviselő-testülete. A tulajdonosi joggyakorlás alapvető előírásait az önkormányzat SZMSZ-ében, illetve vagyongazdálkodási szabályzatában rögzítik. A tulajdonosi joggyakorló – a jogszabályi előírások érvényesítése érdekében – a közfeladatok, közszolgáltatások és egyéb feladatok tartalmát, a feladatellátás követelményrendszerét létesítő okiratokban, feladatellátási szerződésekben határozta meg.

A Taktv.¹¹ a köztulajdonban álló gazdasági társaságok működése érdekében írt elő szabályokat. A Taktv. 4. § (1) bekezdése a köztulajdonú gazdasági társaságoknál kötelezővé tette a tulajdonosi érdekek védelmét szolgáló felügyelő bizottságok működését, míg az 5. § (3) bekezdés előírása a társaságok átlátható működését szolgálta a vezető tisztségviselők díjazásának és a gazdálkodással összefüggő adatainak nyilvánosságra hozatalának előírásával. A Ptk. 3:120. § (2) bekezdése szerint a felügyelő bizottság a beszámolóról írásbeli jelentést készít, a legfőbb

szerv a beszámoló elfogadásáról ennek birtokában dönthet. A Ptk. 3:122. § (3) bekezdése szerint a felügyelő bizottság ügyrendjét maga állapítja meg, azt a társaság legfőbb szerve hagyja jóvá.

A gazdasági társaságok működését és gazdálkodását meghatározó jogszabályok

A Számv. tv.¹² 14. § (5) bekezdése rögzíti, hogy a gazdasági társaságoknak kötelező számviteli politikát, annak keretében leltárkészítési és leltározási szabályzatot, értékelési szabályzatot, pénzkezelési szabályzatot, egyes feltételek fennállása esetén önköltségszámítás rendjére vonatkozó szabályzatot, valamint törvény által előírt egyéb szabályzatokat alkotni. A Számv. tv. 161. § (1) bekezdése értelmében a társaságoknak az egységes számlakeret előírásainak figyelembevételével olyan számlarendet kell készíteniük, amely szerinti könyvvizetés a beszámoló elkészítését maradéktalanul biztosítja.

A Számv. tv. és a közhasznú besorolással rendelkező gazdasági társaságok esetében a Civil tv.¹³ is tartalmaz a beszámoló készítésével és közzétételével kapcsolatos előírásokat. A Civil tv. a különböző kedvezményre jogosult közhasznú tevékenységet végző szervezetek számára átláthatóbb, szabályozottabb és egyben szigorúbb követelményeket határozott meg, melyek közül az eredmény-felosztás tilalma és a nyilvántartások kötelező vezetése a legjelentősebb.

Az Info tv.¹⁴ 32-37. §-ai a társaságok főbb közzetételei kötelezettségeit szabályozza.

A kormányzati szektorba sorolt társaságoknak a szervezetek tevékenységének, a célok megvalósításának nyomon követését biztosító rendszert kell kialakítaniuk, az Ávr. mellékletében (2014. december 31-ig 7. melléklet, 2015. január 1-től 5. melléklet) előírt adatszolgáltatási kötelezettségüknek eleget kell tenniük.

A gazdasági társaságok alapítására, működtetésére – mind az alapító önkormányzatok, mind a gazdasági társaságok számára – fontos szabályokat fogalmazott meg 2014. március 14-ig a Gt., majd a napjainkban is hatályban levő Ptk. A gazdasági társaságok számára a közhasznú jogállás megszerzésének feltételeit, az azzal járó követelményeket és kedvezményeket a Civil.tv. szabályozza.

A gazdasági társaságok belső kontrollrendszerének kialakítása és működtetése tekintetében előírt követelményeknek a kormányzati szektorba sorolt gazdasági társaságoknak meg kell felelni, mivel esetükben alkalmazniuk kell a Bkr. idevonatkozó rendelkezéseit. A vagyongezelést végző, továbbá 2014. január 1-től a kormányzati szektorba sorolt szervezetekre is kiterjed a Bkr. hatálya, így a belső kontrollrendszer és belső ellenőrzés kialakítása során a Bkr. előírásainak megfelelően kell eljárniuk.

A közfeladatot ellátó gazdasági társaságok szabályozási környezete eltérő, egyes tevékenységek – mint pl. hulladékgyűjtési feladatok ellátása, távhőszolgáltatás – esetében ágazati jogszabályok szigorú követelményeket, elvárásokat fogalmaznak meg, a tulajdonos számára szabályozási, rendeletalkotási kötelezettséget írnak elő. Más tevékenységek esetében, mint pl. piac, vásárcsarnok, vásár üzemeltetés ellátásáról szóló szabályozás általánosságban fogalmaz meg szabályokat, egyes tevékenységek ellátásáról pedig külön jogszabályok nem rendelkeznek, ilyen pl. több önkormányzat gazdasági társasága által ellátott „*önkormányzati tulajdonú ingatlanok működtetése*”, „*egyéb takarítás*”, „*vendéglátás*” feladatok.

A gazdasági társaságok közfeladat ellátásának szabályozási környezete

Az önkormányzatok közfeladat ellátásának részletes szabályait, az adott tevékenységre vonatkozó követelményeket, elvárásokat az úgy-

nevezett **ágazati törvények**, jogszabályok határoznak meg. Az elemzésbe bevont gazdasági társaságok által ellátott közfeladatokra vonatkozóan a **hulladékgyűjtéssel**, kezeléssel kapcsolatos szabályokat a Htv.¹⁵, a Hkszvr.¹⁶, Hkvvr.¹⁷ ír elő. A **távhőellátás** szabályozását a 2005. július 1-jétől hatályos Tszt.¹⁸ tartalmazza. A **víz- és szennyvízszolgáltatás** ágazati szabályairól két törvény – a Vgtv.¹⁹ és a Vksztv.²⁰ – rendelkezik. A **vízrendezés, vízkárelhárítás** feladatait a Vgtv. mellett a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendelet²¹ is szabályozza. A **temetkezési szolgáltatások**, köztemető fenntartással kapcsolatos feladatokat a Tmtv.²², a **helyi tömegközlekedés** biztosítása során betartandó szabályokat a 2012. évi XLI. törvény²³ tartalmazza.

Az önkormányzati tulajdonú **lakások helyiségek, fenntartása** tevékenység szabályai az Ltv.²⁴-ben találhatók.

A **helyi közterületek** (parkok, utcák) fenntartásával kapcsolatban a Ztv.²⁵, továbbá az Eü.tv.²⁶ 153. § (1) bekezdés a) pontja fogalmaz meg követelményeket.

A **helyi piacok** üzemeltetésére vonatkozó szabályok a Kertv.²⁷-ben és a **Piac rendelet**²⁸-ben találhatók. A parkolók üzemeltetéséről a Kktv.²⁹ 9/D. § (2) bekezdése tartalmazza a betartandó szabályokat. A **helyi közutak fenntartásáról** rendelkezik még a Kktv. valamint az 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet³⁰. Az elemzésbe bevont egyes gazdasági társaságok fürdő-, strand üzemeltetési feladatokat látnak el, e tevékenységet a 121/1996. (VII. 24.) Korm. rendelet³¹ és a 37/1996. (X. 18.) NM rendelet³² szabályozzák.

Egyes gazdasági társaságok egészségügyi szolgáltatást, sportszolgáltatás nyújtanak, az Eü.tv. tv. és a Sport. tv.³³ rendelkezéseinek figyelembe vételével. Előfordult, hogy a gazdasági társaság közfoglalkoztatással kapcsolatos tevékenységet is végzett, a 2011. évi CVI. törvény³⁴ alapján. A közzététellel kapcsolatos feladatokat a Gyvt.³⁵ tartalmaz.

2. A TÁRSASÁGOK MŰKÖDÉSÉNEK FINANSZÍROZÁSA

2.1 A társaságok finanszírozási háttere

Az önkormányzatok a közfeladatok ellátásához többféle forrást vehetnek igénybe. Egyik finanszírozási forrás a **központi költségvetésből származó támogatás**. Az Möt. szerint az önkormányzati kötelező feladatok ellátásához a központi költségvetés feladatfinanszírozási rendszerén keresztül feladatalapú, vagy jellemző mutatószám, lakosságszám alapján költségvetési támogatás formájában járul hozzá. A feladatellátáshoz szükséges források ily módon történő biztosításának célja, hogy – a jogszabályok által meghatározott feltételek szerinti – feladatellátáshoz szükséges működési kiadások fedezete rendelkezésre álljon.

A feladatellátás további finanszírozási forrása az **önkormányzatok** jogszabályon alapuló **saját bevétele** (saját bevételek, pl.: helyi adó bevételek) és az önkormányzat tényleges saját bevétele (pl. bérbeadás bevétele). Mindezek mellett az önkormányzatok a közfeladat-ellátás színvonalának emelése, a fejlesztések finanszírozása érdekében különböző szervezetek által kiírt pályázatokon vehetnek részt, a **pályázatokon elnyert felhalmozási, vagy működési célú támogatásokból** is finanszírozni tudják a gazdasági társaságok által ellátott feladatokat. A közfeladatokat ellátó gazdasági társaságok bevételi forrásainak fő eleme – amennyiben az ellátott feladat jellege ezt lehetővé teszi - a szolgáltatás ellenértékéért kapott **szolgáltatási díj-bevétel**. Szolgáltatási díj megállapítására jellemzően a **közszolgáltatási tevékenységek** körében került sor, esetükben a díjak előírásával, megállapításával kapcsolatos kötelezettséget és

szabályokat az ágazati törvények és jogszabályok határozzák meg.

A **hulladékgyűjtési** tevékenységet közszolgáltatási díj ellenében nyújtják az önkormányzatok gazdasági társaságaikon keresztül. A hulladékgyűjtési közszolgáltatási díj megállapítására vonatkozó szabályokat a Htv. tartalmaz, miszerint 2013. július 12-től a közszolgáltatási díjat miniszter rendeletben állapítja meg, ezt megelőző időszakban ez önkormányzati hatáskörben volt. A közszolgáltatási díj mértékében meghatározó szerepe volt díjkalkulációnak és (2013. május 10-ig) a Rezszi tv.³⁶ közszolgáltatási díj mértékére vonatkozó rendelkezésének.

A Tsz. előírja, hogy a szolgáltató által nyújtott **távhőszolgáltatás díját** a költségekre, árakra, díjakra vonatkozó összehasonlító elemzések felhasználásával, illetve e törvényben meghatározott szempontokra, valamint - 2011. szeptember 30-ig - az Ártv.³⁷ rendelkezéseire való figyelemmel kell meghatározni.

A víziközmű szolgáltatás, **szennyvíz-elvezetés díjának** megállapítására vonatkozó szabályokat a Vksztv. határoz meg 2012. január 1-jétől, melyben a helyi önkormányzat képviselő-testületének díjmeghatározással kapcsolatos felhatalmazásról is rendelkezik.

A **parkolási díjak** – azaz „*várakozási díj*” – mértékének meghatározását a Kktv. az önkormányzati hatáskörbe rendeli és előírja, hogy a díjat úgy kell megállapítani, hogy „*az legalább a ráfordításokra és a működéshez szükséges kiadásokra fedezetet biztosítson*”.

A **közétkeztetés** keretében végzett gyermekétkeztetési feladatok térítési díjának megállapítását, a szolgáltatás ingyenesen, illetve kedvezményesen történő igénybevételének lehetőségét a Gyvt. szabályozza.

Az önkormányzatok által ellátandó feladatok, közfeladatok sajátossága, hogy egyes tevékenységek költségeinek ellentételezése céljából díjakat számolnak fel, míg más szolgáltatások esetében nem érvényesíthető szolgáltatási díj.

A közvetlenül a lakosság és más gazdálkodó szervezetek részére nyújtott szolgáltatások – ingatlanok, lakások, helyiségek bérbeadása, helyi közlekedés - esetében szolgáltatási díj számítható fel, amely részben, vagy egészben fedezi a feladatellátás költségeit.

Nem számítható fel szolgáltatási díj, pl. parkok, zöldterületek karbantartása, helyi utak, középületek üzemeltetése, karbantartása, köztemető fenntartása feladatok ellátásáért. Ezek a feladatok kizárólag támogatásokból finanszírozhatók. A közfeladat-ellátás finanszírozásába bevonható forrás lehet még a vállalkozási tevékenységet végző gazdasági társaságok mérlegszerinti, vagy adózott **eredménye**, amelynek felhasználásáról a tulajdonosi joggyakorló dönt.

2.2 A társaságok bevételi formái

A közfeladat-ellátást végző gazdasági társaságok feladataikat a tevékenységek szolgáltatási díjából – árbevételből – önkormányzattól kapott költségvetési forrásokból és egyéb támogatásokból finanszírozták.

A gazdasági társaságok által ellátott tevékenységi körök szerteágazóak, emiatt néhány közszolgáltató – hulladékgazdálkodási, távhő szolgáltatási feladatokat ellátó – társaság kivételével finanszírozási forrásaik is összetettek. Bevételeikben egyaránt megjelent az értékesítés nettó árbevétele (szolgáltatási díj bevétel), önkormányzati támogatás, központi költségvetési támogatás, más költségvetési forrásból (elkülönített állami pénzalaptól) és egyéb szervezetektől kapott támogatás. Az egyéb költségvetési forrásból, alapokból származó támogatás jelentős része a közfoglalkoztatáshoz nyújtott támogatás volt.

Az összes bevételen belül a legnagyobb részarányt az értékesítés nettó árbevétele, azaz a szolgáltatási díjbevételek tették ki.

Azok a gazdasági társaságok, amelyek jellemzően csak egy-egy típusú közszolgáltatási tevékenységet végeztek, 90%-ot meghaladóan a szolgáltatási díjból finanszírozták tevékenységüket. A legmagasabb részarányú támogatással azok a társaságok rendelkeztek, amelyek közfeladatot láttak el (2. csoport), a tevékenységük között a legnagyobb arányban fordulnak elő a térítésmentes szolgáltatások. A kizárólag vállalkozási tevékenységet végző gazdasági társaságoknál minimális támogatás jelenik meg a bevételekben.

A gazdasági társaságok működési célú támogatásai közel 90%-os részarányban a tulajdonos önkormányzattól származnak, 10% körüli részarányt a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó és az egészségbiztosítási alaptól kapott támogatások tették ki.

A közszolgáltatási és közfeladatot ellátó társaságok működési célú támogatása jelentős részben a közfeladat ellátására, közszolgáltatók nyújtására kötelezett tulajdonos önkormányzatoktól származik, míg a vállalkozási tevékenységet végző társaságok nem, vagy csak minimális részarányban részesültek önkormányzati támogatásban. A közfeladatot ellátó, de vállalkozási tevékenységet is végző gazdasági társaságoknál az önkormányzati támogatás részaránya alacsonyabb, ami azt jelzi, hogy a társaság tevékenységének csak egy részéhez, a közfeladat ellátásához biztosított támogatást a tulajdonos.

A gazdasági társaságok jellemzően fejlesztési céljaik megvalósításához pályázati úton, hazai, vagy európai uniós támogatásban részesültek.

3. A TULAJDONOSI JOGKÖRGYAKORLÁS ÉRTÉKELÉSE

3.1 A közfeladatok ellátásának megszervezése

Az elemzésbe vont tulajdonos önkormányzatok ellenőrzését három időszakra vonatkozóan, három ellenőrzési program alapján ellenőrizte az ÁSZ, így 20 gazdasági társaságnál a közfeladat ellátás módjának ellenőrzése kiemelt figyelmet kapott, míg a többi társaság esetében önkormányzatok tulajdonosi jogkörgyakorlásának és a gazdasági társaság gazdálkodásának szabályszerűségének ellenőrzésén volt nagyobb hangsúly.

Az önkormányzatok által alapított gazdasági társaságok szerteágazó, sokféle közfeladatot láttak el. A társaságok jellemző **főtevékenysége** volt a hulladékgazdálkodás (12), az ingatlanok üzemeltetése, kezelése, bérbeadása (14), a távhőszolgáltatás (3), továbbá főfeladatként hat gazdasági társaság látott el parkok, zöldterületek fenntartását, egy nyújtott parkolási szolgáltatást és három gazdasági társaság piacot üzemeltetett. A társaságok túlnyomó többsége a tulajdonos által meghatározott főfeladat mellett további közfeladatok is ellátott.

A főtevékenység mellett 11 társaság végzett piac, vásárcsarnok, vásár üzemeltetésével, 13 köztemető fenntartással, 19 helyi közutak fenntartásával, síkosság mentesítéssel, 19 parkok, zöldterületek fenntartásával, kezelésével kapcsolatos feladatot, kettő kéményseprői feladatot látott el, 14 parkolót üzemeltetett. A gazdasági társaságok által ellátott fő tevékenységeket és egyébfeladatokat részletesen bemutatja a 2. számú melléklet.

Az önkormányzatok – egy kivétellel – rendelkeztek jóváhagyott **gazdasági programmal**,

amelyben a közfeladat-ellátás biztosításának, ellátási színvonaljavításának célkitűzéseit, fejlesztési elképzeléseit határozták meg. Az önkormányzatok közül mindössze egy nem rendelkezett a közfeladat-ellátáshoz szükséges vagyontárgyakkal való gazdálkodás követelményeit tartalmazó vagyongazdálkodási rendelettel. A gazdasági program és a belső szabályozás megléte hozzájárult a közfeladat ellátással kapcsolatos célok eléréséhez, a fejlesztések meghatározásával elősegítette a megfelelő színvonalú feladatellátást, hozzájárult a vagyontárgyakkal való gazdálkodás szabályozottságához, ezáltal a vagyontárgyak hatékony működtetéséhez.

A gazdasági társaságok által ellátandó közfeladatokat a társaságok létesítő okiratában határozták meg a tulajdonos önkormányzatok. A **feladatok ellátására vonatkozó szabályokat**, elvárásokat, követelményeket minden esetben írásban rögzítették, a közfeladat-ellátás sajátosságainak megfelelő formában, közszolgáltatási szerződésben, feladat-ellátási szerződésben, üzemeltetési-, vagy megbízási szerződésben, megállapodásban. A pontos, részletes feladatmeghatározás, a követelmények meghatározása nélkül a kitűzött célok teljesülése nem kérhető számon.

A közfeladat-ellátás szabályszerűségének ellenőrzésében is érintett 20 önkormányzat közül egy esetben tapasztaltunk szabálytalanságot a közfeladat-ellátás megszervezésében a közszolgáltatási szerződések tartalmi hiányossága miatt. Ágazati jogszabály alapján 19 önkormányzatnak volt rendeletalkotási kötelezettsége, amely kötelezettségének valamennyi önkormányzat eleget tett. Az önkormányzatok esetenként – élve az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében rögzített lehetőséggel – olyan tevékenység ellátásának szabályozását is rendelet formájában szabályozták, amelyekre jogszabályi kötelezettségük nem volt. Pl. a piacokat, vásárcsarnokokat üzemeltetők részére „a vásárokról, piacokról és bevásárló központokról” szóló

55/2009. (III. 13.) Korm. rendelet szerint a vásár, piac működési rendjét az üzemeltető határozza meg, de erre nem írt elő rendeletalkotási kötelezettséget. Ennek ellenére a piacok működtetéséhez, üzemeltetéséhez több önkormányzat is rendeletben rögzítette a vonatkozó helyi szabályokat. A tulajdonos önkormányzatok belső szabályozásának ily módon történő kiterjesztése jó gyakorlatként követhető példa lehet, a szabályozottság minél szélesebb körben való kiterjesztése elősegíti a feladatellátás szabályszerűségének ellenőrizhetőségét, hozzájárul a működés áttekinthetőségéhez, növeli a feladatellátás hatékonyságát.

Az önkormányzatok közfeladataik ellátásának megszervezéséről gondoskodtak.

Az elemzésben résztvevő gazdasági társaságok törvényes működési feltételeinek biztosításáról egy társaság kivételével gondoskodtak a tulajdonos önkormányzatok. Hat társaság esetében a tartósan veszteséges gazdálkodás következtében a tulajdonos önkormányzatoknak intézkedési kötelezettsége keletkezett. Az önkormányzatok tőkepótlási kötelezettségük teljesítésével, egy esetben a jegyzett tőke leszállításával biztosították, hogy a gazdasági társaságoknál a saját tőke/jegyzett tőke aránya a jogszabályban előírt szintnek megfeleljen. Egy gazdasági társaság tulajdonos önkormányzata határozatlan döntött a társaság törzstőkéjének megemeléséről, azonban ezt az ellenőrzött időszak végéig nem teljesítette, ami a társaság működésére, a közfeladat ellátására nézve kockázatot jelentett.

3.2 A tulajdonosi jogkörgyakorlás kereteinek kialakítása és gyakorlata

Az önkormányzatok a tulajdonosi jogok gyakorlására vonatkozó szabályokat SZMSZ-ben, vagyongazdálkodási rendeletben és a gazdasági társaságok létesítő okirataiban határozták meg. A tulajdonosi jogkörgyakorlásban az önkormányzatok mellett négy gazdasági társaság esetében a tulajdonos önkormányzatok által erre a célra létrehozott gazdasági társaságok (holdingok) vettek részt.

A **tulajdonosi joggyakorlás kereteit** 25 önkormányzat nem megfelelően alakította ki. A holdingok mind a négy gazdasági társaság tekintetében szabályszerűen alakították ki a jogkörgyakorlás feltételeit.

A tulajdonosi jogkörgyakorlás kereteinek kialakításában a leggyakrabban előforduló szabálytalanság a gazdasági társaság **felügyelő bizottsága** szabályszerű működési feltételeinek biztosításához kapcsolódott. A felügyelő bizottságok 22 gazdasági társaság esetében a Ptk. 3:122. § (3) bekezdés előírása ellenére nem rendelkeztek jóváhagyott ügyrenddel, így szabályszerű működésük nem volt biztosított. Egy gazdasági társaság pedig felügyelő bizottság nélkül működött. A felügyelő bizottság működése ügyrend nélkül nem átlátható, nem számon kérhető, magában hordozza a hatékony felügyelet feltételei sérülésének kockázatát.

A **tulajdonosi jogok gyakorlásának** része a gazdasági társaságok által alkotott szabályzatok, tervek, beszámolók jóváhagyása, elfogadása, továbbá a gazdasági társaságok felügyeletét ellátó, tevékenységét folyamatosan figyelemmel kíséző felügyelő bizottság működtetése. A tulajdonosi jogok érvényesülését támogatja a gazdasági társaságok rendszeres beszámoltatása, a gazdasági

társaság beszámolójának elfogadása, beszámoló elfogadásához könyvvizsgálói felülvizsgálat igénybevétele, a gazdasági társaságoknál végzett tulajdonosi ellenőrzés.

A tulajdonosi jogok gyakorlása nem volt szabályos azon önkormányzatok esetében, ahol annak kereteit nem alakították ki megfelelően. További kilenc önkormányzat a tulajdonosi jogok érvényesítésének szabályszerűen előírt követelményei ellenére sem gyakorolta megfelelően tulajdonosi jogait.

Szabálytalan joggyakorlást eredményezett a Taktv. által előírt – az ügyvezető és a tisztségviselők javadalmazási elveit, szabályait, a prémium fizetés feltételeit, mértékét, költségtérítések szabályozását tartalmazó – **javadalmazási szabályzat** megalkotásának, vagy jóváhagyásának elmulasztása, a szabálytalanság a gazdasági társaságok 38%-át érintette. Javadalmazási szabályzat hiányában a vezetők javadalmazási gyakorlata nem átlátható, az integritás kockázatai és a csalás veszélye megnő.

A társaságok 4%-ánál a tulajdonos elmulasztotta a társaságok **beszámolójának** megtárgyalását és elfogadását, alapvető tulajdonosi jogát nem gyakorolta, így nem győződött meg a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás szabályszerűségéről, nem gondoskodott annak felügyeletéről.

A társaságok 15%-ánál a **felügyelő bizottság írásos véleményének** a hiányában került sor az éves beszámoló elfogadására. A felügyelő bizottság ezekben az esetekben feladatait nem látta el, a tulajdonosi kontroll nem volt biztosított.

A tulajdonos részére betérjesztett beszámoló jóváhagyásához a könyvvizsgálati jelentések rendelkezése álltak. Az önkormányzatok a gazdasági társaságok 5,8%-nál nem gyakorolták az eredmény felosztásához kapcsolódó döntési jogosultságaikat.

A tulajdonosi joggyakorlásban leggyakrabban előforduló szabálytalanságokat az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra

Forrás: Számvevőszéki jelentések, ÁSZ szerkesztés

Az önkormányzatok mintegy 79%-a élt az Nvtv. és az Áht. által biztosított ellenőrzési jogával, az önkormányzati **belső ellenőrzések** érintették az elemzett társaságokat. Az önkormányzatok ellenőrzéseikkel hozzájárultak a társaságok szabályos működéséhez, a közpénzekkel való szabályos, takarékos gazdálkodás követelményeinek betartásához.

A tulajdonosi joggyakorlás keretében a tulajdonosok a gazdasági társaságok 43%-a részére írtak elő az éves beszámolón túli, évközi rendszeres beszámolási kötelezettséget. Jellemzően negyedéves **adatszolgáltatás** formájában számoltatták be a gazdasági társaságokat a feladatellátásról, pénzügyi és vagyongazdálkodásról, amely lehetőséget adott a tulajdonosok számára a nem megfelelő folyamatokba történő időbeni beavatkozásra, csökkentve ezzel a közpénzfelhasználás és vagyongazdálkodás kockázatit.

A társaságok 76%-a részére írt elő a tulajdonos önkormányzat **üzleti terv** készítési kötelezettséget, melyet a társaságok elkészítettek. Az üzleti terv elkészítésének következtében a társaságok gazdálkodása átláthatóbbá vált.

4. TÁRSASÁGOK GAZDÁLKODÁSA

4.1. A társaságok gazdálkodásának főbb jellemzői

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok gazdálkodását, a fenntartható működésüket az alábbi szempontok, pénzügyi mutatók szerint vizsgáltuk:

- ▶ likviditási mutató
- ▶ eladósodottság
- ▶ jövedelmezőség
- ▶ saját tőke/jegyzett tőke aránya
- ▶ vagyon értékmegeőrzése

Az átlagos **likviditási mutató**³⁸-t évenként, csoportonként határoztuk meg, amelyet a 2. ábra mutat be.

2. ábra

Forrás: Társaságok beszámolóí, ÁSZ szerkesztés

A likviditási mutató értéke kockázatos, ha 1,0-nél alacsonyabb. Az ellenőrzött társaságok együttes éves átlagos likviditási mutatója kis mértékben csökkent. A közszolgáltató és a közfeladatot ellátó társaságok csoportjánál éves átlagos likviditási mutató egyetlen évben sem süllyedt 1,0 alá. Ezzel együtt a csoportokon belül egy-egy évben egy-egy társaság esetében

azonosítottunk likviditási kockázatot. A vállalkozást végzők csoportjának likviditási helyzete összességében stabilnak tekinthető.

A mérlegadatokból számított **eladósodottsági mutató**³⁹ értékét a 3. táblázat mutatja.

3. táblázat

TÁRSASÁGOK ELADÓSODOTSÁGI MUTATÓI AZ 1-4. ÉVBEN

Társ.	1. év	2. év	3. év	4. év
1.	1,3	1,2	1,0	1,1
2.	0,4	1,5	1,5	1,9
Σ	1,2	1,2	1,1	1,2

Forrás: Társaságok beszámolóí, ÁSZ szerkesztés

Megjegyzés: 1.) Közfeladatot, közszolgáltatást és egyéb tevékenységet végző, valamint közfeladatot, közszolgáltatást nem végző (vállalkozási tevékenységet végző) társaságok; 2.) Kizárólag közfeladatot/közszolgáltatást végző társaságok;

A társaság stabil, fenntartható működésének biztosíthatóságához a mutató tartósan 1,0 alatti értéke szükséges. Az ellenőrzött társágok átlagos eladósodottsági mutatójának értéke 1,0 felett volt, összességében azonban romló tendenciát mutatott. A vállalkozási tevékenységet végző társaságok eladósodottsági mutatójának kiugró értékei magas hitelkitettségre utalnak.

A társaságok **jövedelmezőségi mutató**⁴⁰-inak alakulását az ellenőrzött időszak alatt a 4. táblázat mutatja be.

4. táblázat

TÁRSASÁGOK JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓI AZ 1-4. ÉVBEN (%)

Társ.	1. év	2. év	3. év	4. év
1.	-4,1	6,0	3,6	-1,4
2.	1,1	4,6	-6,2	-4,8
Σ	-3,5	5,8	1,7	-2,0

Forrás: Társaságok beszámolóí, ÁSZ szerkesztés

Megjegyzés: 1.) Közfeladatot, közszolgáltatást és egyéb tevékenységet végző, valamint közfeladatot, közszolgáltatást nem végző (vállalkozási tevékenységet végző) társaságok; 2.) Kizárólag közfeladatot/közszolgáltatást végző társaságok;

A mutató alakulását a közszolgáltatást, közfeladatot ellátó csoport – a tulajdonosi joggya-

korló társaság kivételével – pénzügyi-finanszírozási nehézségei, valamint a veszteségek következtében csökkenő saját tőke állománya okozta.

Egy közfeladatot ellátó társaságnál két egymást követő évben a **saját tőke** a vállalkezési formára előírt kötelező minimális érték alá csökkent. Az ÁSZ javaslatot tett a tulajdonos önkormányzat felé a szükséges intézkedésre.

A **vagyon értékmegőrzése** (eszközpótlás) akkor teljesül a társaságok részéről, ha évente legalább az elszámolt értékcsökkenésnek megfelelő mértékű értéknövelő felújítást, beruházást végeznek. Az elemzett társaságok közül az ellenőrzött időszakban a közfeladatot ellátó és csak vállalkezési tevékenységet végző társaságok csoportjánál nem valósult meg az évenkénti szükséges (elszámolt értékcsökkenésnek megfelelő mértékű) felújítás, beruházás.

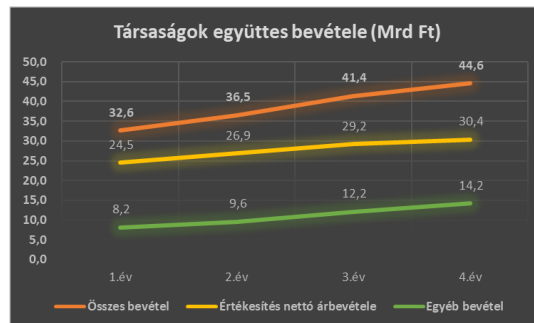
Az értékcsökkenések kompenzálásaként a szükséges vagyonpótlás kedvezőtlen alakulása kockázatot hordoz a tulajdonos önkormányzat számára, valamint veszélyezteti a nemzeti vagyon megőrzését.

Bevételek megoszlása, kötelezettségállomány alakulása

Az elemzett társaságok összes bevétele az ellenőrzött időszakban az első évi 32,6 Mrd Ft-ról, a negyedik évre 44,6 Mrd Ft-ra, 37%-kal növekedett. A bevétel szerkezete megváltozott. Az ellenőrzött időszak negyedik évére az értékesítés nettó árbevétele 24%-kal, 30,4 Mrd Ft-ra, az egyéb bevétel 73%-kal, 14,2 Mrd Ft-ra növekedett.

A csoportok összes bevételét, értékesítés nettó árbevételét, egyéb bevételét a 3. ábra mutatja.

3. ábra

Forrás: Társaságok beszámolója, ÁSZ szerkesztés

Az elemzett társaságok kötelezettség-állománya az ellenőrzött időszakban az első évi 21,0 Mrd Ft-ról, a negyedik évre 32,7 Mrd Ft-ra (55,7%-kal) növekedett. Ezen belül a rövid lejáratú kötelezettségek kisebb mértékben, – az ellenőrzött időszak negyedik évére – 33,4%-kal (11,0 Mrd Ft-ra) növekedtek. A számvevőszéki jelentések megállapításai szerint az önkormányzati társaságok mintegy hatodánál jelentett kockázatot a kötelezettség-állomány mértéke a tulajdonos önkormányzat gazdálkodására.

4.2. A társaságok szabályozottsága

A számvevőszéki ellenőrzések során a társaságok **szabályozottságát** is értékeltük. Az ellenőrzések során az elemzett társaságok kétharmadánál, 36 társaság esetében tartak fel szabálytalanságot az ellenőrzések.

Jellemző szabálytalanság volt, hogy a számviteli szabályzatok nem feleltek meg a Számv. tv. előírásainak. Az elemzett társaságok 43%-a nem rendelkezett a jogszabály előírásának megfelelő számviteli politikával. A leltározási és leltárkészítési szabályzat a társaságok 30%-a, az értékelési szabályzat 15%-a, a pénzkezelési szabályzat 19%-a, a számlarend 47%-a esetében nem felelt meg a Számv. tv. előírásának. Az önköltségszámítás rendjére vonatkozó szabályzat

készítésére kötelezett társaságok 28%-a esetben a szabályzat nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak.

A feltárt hibák és szabálytalanságok a gazdálkodás kockázatait növelték, a hiányos számviteli szabályozás miatt az elszámolások szabályszerűségének, a közpénzekkel való átlátható gazdálkodás és célszerű vagyongazdálkodás feltételei nem voltak biztosítottak.

További szabálytalanságokat tártak fel a számvevőszéki ellenőrzések a társaságok közzétételi kötelezettséggel és adatvédelemmel kapcsolatos szabályozás területén. Az Info tv. és a Taktv. szerinti közzétételi kötelezettség teljesítésével összefüggésben készítendő szabályzatot a társaságok 34%-a nem a jogszabály előírása szerint készítette el. Az adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat a társaságok 32%-ánál nem felelt meg a jogszabályi előírásnak. Ezen szabályzatok hiányában a felelősségi köröket nem határozták meg, a számon kérhetőséget nem biztosították.

4.3. A társaságok vagyongazdálkodása

Az elemzés alá vont társaságokról szóló számvevőszéki jelentések tapasztalatai szerint a 49 önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok 57%-ánál a **vagyongazdálkodás gyakorlata nem volt szabályszerű.**

A **vagyongazdálkodás** területén a bevételek és ráfordítások elszámolása a számvevőszéki jelentések alapján a társaságok 50%-ánál volt szabályszerű. Jellemző szabálytalanság volt, hogy a könyvviteli elszámolások nem voltak számviteli bizonylatokkal alátámasztva. Több esetben a bizonylatok nem feleltek meg az alaki és tartalmi követelményeknek. A bevételek és a ráfordítások elszámolásának szabálytalanságai miatt fennállt annak kockázata, hogy a társaságok

éves beszámolóiban kimutatott bevételek és ráfordítások nem valós adatokat tartalmaztak, nem voltak azonosíthatóak az egyes pénzügyi döntésekért – gazdasági esemény elrendeléséért – felelős személyek, nem volt biztosított a közvetlen felhasználásának átláthatósága és ellenőrizhetősége, az elszámolások megfeleltetése.

Az elemzett társaságok 42%-a esetében az árképzés nem volt szabályszerű, nem felelt meg az ágazati jogszabály, vagy a tulajdonos előírásainak.

A társaságok 23%-a az egyes tevékenységek elkülönített nyilvántartásáról, illetve elszámolásáról nem gondoskodott, ezért a keresztfinanszírozás-mentesség nem volt biztosított.

A **vagyonnyilvántartások** területén a Számv. tv. 69. § (1)-(2) bekezdésében előírtak ellenére a társaságok 43%-a a beszámolójában szereplő mérlegadatait nem támasztotta alá leltárral, ezáltal a mérlegben szereplő eszköz és forrás értékek valódisága nem volt alátámasztott. Alátámasztott mérleg hiányában a társaságok éves beszámolója nem volt megalapozott, a vagyon védelme és a működés átláthatósága nem volt biztosított.

A társaságok 21%-ánál azonosítottak a számvevőszéki jelentések értékcsökkenés elszámolásához kapcsolódó szabálytalanságot. Ennek következtében a vagyon nyilvántartásának szabályszerűsége, tartalmának valódisága nem biztosítható.

A társaságok 60%-a nem teljesítette **közzétételi kötelezettségét**, így nem biztosították a nyilvánosságot a közérdekű adatok tekintetében, továbbá működésük és közfeladat-ellátásuk átláthatósága nem volt biztosított.

Az éves beszámolók letétbe helyezése – egy társaság kivétellel – határidőben megtörtént.

A **kormányzati szektorba** sorolt társaságok közel fele nem teljesítette az Áht.⁴¹-ban előírt adatszolgáltatási kötelezettségét. Így ezen társaságok működésének átláthatósága sérült.

5. A TÁRSASÁGOK INTEGRITÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE

Az ÁSZ 2016 óta vizsgálja a többségi állami és önkormányzati tulajdonban levő gazdasági társaságok korrupciós veszélyeztetettségét, integritási helyzetét. A gazdasági társaságok önkéntes alapon vesznek részt a felmérésben, valamennyien ugyanabból a kérdéssorból álló kérdőívet töltik ki. A 2018 novembere és 2019 januárja között végzett integritás felmérésben 1193 állami vagy önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság vett részt, melyek közül 39 a „városüzemeltetés-piac” elemzési témakörbe bevont gazdasági társaság.

Az integritás veszélyeztetettségének mértéke és az integritáskontrollok kiépítésének szintje indexek formájában kerül kifejezésre.

Az értékeléshez három, százalékos formában kifejezett mutatót használunk:

1. Eredendő Veszélyeztetettség Tényezők (EVT). Az index a szolgáltatók alapvető jellemzőiből, a szervezet nagyságából, tevékenységükből és működésüket elsődlegesen meghatározó feltételekből eredő korrupciós veszélyeztettség összetevőit teszi mérhetővé;

2. Veszélyeztetettséget növelő tényezők (VNT) A gazdasági társaság napi működési feltételeit jelentősen befolyásoló – az eredendő veszélyeztetettséget növelő – kockázati, veszélyeztetettségi összetevői, amelyek közvetlenül nem kötődnek az alaptevékenységhez, de jelenlétük fokozza az integritási, korrupciós kockázatokat. Magában foglalja a gazdasági társaság működését, annak kiszámíthatóságát, stabilitását, továbbá a menedzsment döntéseitől függő tényezőket (pl. szervezeti kultúra, erőforrásokkal való gazdálkodás, közbeszerzés);

3. Kontrollt erősítő tényezők (KET) Ehhez az indexhez olyan tényezők tartoznak, mint a szervezet belső szabályozása, a rendszeres kockázatelemzés és kockázatkezelés, a humán erőforrás gazdálkodás, a speciális korrupcióellenes rendszerek kiépítettsége, a rögzített etikai normák.

A felmérésben részt vett 39 gazdasági társaság EVT indexe 49,6% volt, a legkisebb érték 33,8% a legmagasabb 74,0% volt. A csoport átlagra jellemző, hogy az integritás eredendő kockázatai magasabb értéket mutattak, mint az integritás felmérésben összes résztvevő átlaga (41,6%). A csoportban a közfeladatot és egyéb tevékenységet egyidejűleg végző társaságok veszélyeztetettsége volt a legmagasabb (54%), az ő esetükben a tevékenység összetettsége, sokrétűsége miatt több követelménynek, jogszabályi előírásnak kell megfelelniük, amely az eredendő kockázatokra növelő hatással van.

A kockázatok szintje, az VNT index esetében is magasabb értéket mutat, mint az integritás felmérésben résztvevő valamennyi társaság átlagos indexe (27,8%). A 39 gazdasági társaság egyedi indexe esetében elég jelentős különbségek mutatkoznak, a legkevésbé veszélyeztetett társaság VNT mutatója 14,6%, míg a leginkább veszélyeztetett társaság mutatója 41,9% volt. A feladatellátás és veszélyeztetettséget növelő kockázatokban ugyanaz a kapcsolat figyelhető meg, mint az EVT esetében, a többféle feladatot egyidejűleg ellátó társaságok veszélyeztetettsége magasabb, mint az egyféle tevékenységet végző, vagy a még kevesebb követelménnyel szembenálló közfeladat-ellátást nem végző gazdasági társaságoknál.

A KET esetében a 39 gazdasági társaság átlagos mutatója kedvezőbben alakult, mint a felmérésben résztvevő összes társaság átlaga (45,1%). A városüzemeltetés-piac elemzési témakörbe bevont gazdasági társaságok esetében azonban jelentős volt a szórás, a legkedvezőbb mutató 77,9%, míg a legkedvezőtlenebb 21,2%

volt. Ez azt jelzi, hogy a kockázatokat, veszélyeztetettséget csökkentő kontrollok kiépítésében jelentős különbségek vannak az egyes társaságok között.

A gazdasági társaságok integritás felméréseinek adatai és számított indexei alapján a tulajdonosi jogkörgyakorlásban és a társaságok szabályozottságában, vagyongazdálkodásában megállapított szabálytalanságok, kockázatok továbbra is fennállnak. A feladatellátás és a vagyongazdálkodás tekintetében a magas veszélyeztettségű társaságok a közpénzfelhasználások és a nemzeti vagyon megőrzése tekintetében jelentős integritási kockázatot képviselnek.

6. A SZÁMVEVŐSZÉKI JELENTÉSEKBE MEGFOGALMAZOTT JAVASLATOK

A 49 gazdasági társaság **tulajdonosi joggyakorlásában**, feladatellátásában jelentkező szabálytalanságok megszüntetése érdekében a tulajdonos önkormányzatok polgármesterei számára **93 javaslatot fogalmazott meg az ÁSZ**. A javaslatok többsége a gazdasági társaságok felügyelő bizottságainak törvényes működésének biztosítására, a javadalmazási rendszer szabályszerű kialakítására, a beszámoló szabályos elfogadására irányult. A gazdasági társaságoknál előforduló szabálytalanságok tekintetében a felelősség tisztázására irányuló eljárás megindítására és ennek eredménye ismeretében a szükséges intézkedések megtételére 15 javaslat irányult. Az ÁSZ által a tulajdonos önkormányzatok polgármesterei számára megfogalmazott javaslatok tartalmát az 5. táblázat tartalmazza.

5. táblázat

Tulajdonosi joggyakorlást érintő javaslatok

Javaslat célja	száma
FB működésének szabályszerűsége	27
Javadalmazási szabályzat megalkotása	17
Közszolgáltatási szerződés megfelelése	5
Hiányosságok miatti felelősség tisztázása	15
Vagyon gazdálkodási tervekészítés	11
Beszámoló elfogadásának szabályszerűsége	8
Ellenőrzési feladatok teljesítése	1
Egyéb	9
Összesen	93

Forrás: ÁSZ jelentések a gazdasági társaságok ellenőrzéséről

A 49 önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság vonatkozásában a **vagyongazdálkodás szabályozottságát** illetően összességében **154 javaslatot** fogalmaztak meg a számvevőszéki jelentések. A javaslatok többsége a számviteli törvény szerinti szabályzatok elkészítéséhez

kapcsolódott. Az ellenőrzöttek közel fele alkotta meg számlarendjét, 23 esetben a számviteli politika kiegészítésére, javítására tett javaslatot az ÁSZ. Az ellenőrzöttek közel harmadának szolt javaslat a leltározási szabályzat kialakítása, módosítása érdekében.

Az Info tv., valamint a Tak tv. szerinti közzétételi kötelezettséghez kapcsolódó szabályzat, valamint adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat készítésére vonatkozó javaslat a gazdasági társaságok egyharmadát érintette. Az egyéb javaslatok a társaságok belső kontrollrendszerének szabályozottságára, a bevételek és ráfordítások elkülönítéséhez szükséges rendszer kialakítására, üzletszabályzat elkészítésére vonatkoztak. Az érintett területekre tett javaslatok számosságát a 6. táblázat szemlélteti.

6. táblázat

A gazdasági társaságok szabályszerű működésére tett javaslatok

Javaslat célja	száma
Számviteli politikára tett javaslatok	23
Leltározási szabályzatra vonatkozó javaslatok	15
Számlarendre vonatkozó javaslatok	24
Egyéb számviteli szabályzatra tett javaslatok	28
Közérdekű adatok közzétételi kötelezettséggel kapcsolatos szabályzat	18
Adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzatok javaslatai	17
Egyéb javaslatok	29
Összesen:	154

Forrás: ÁSZ jelentések a gazdasági társaságok ellenőrzéséről, ÁSZ szerkesztés

Az elemzés alá vont 49 gazdasági társaság esetében a **vagyongazdálkodás gyakorlatára vonatkozóan** további összesen **178 javaslatot** fogalmaztak meg a számvevőszéki jelentések. 30 társaság esetében a közzétételi kötelezettségre, 36 társaság esetében a bevételek és kiadások szabályos elszámolására vonatkozott javaslat. A vagyonelemek használatából származó bevételek és ráfordítások elkülönített nyilvántartására vonatkozó javaslat 8 társaságot érintett. 23 javaslat született a leltározási kötelezettség szabályszerű teljesítése érdekében. A 49 társaságból 19 esetben a beszámoló részét képező kiegészítő mellékletek megfelelő elkészítését javasolta az ÁSZ. Az egyéb javaslatok többek között a kormányzati szektorba sorolt társaságok

adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítéséhez, szolgáltatás díjhátralékának behajtásához, behajthatatlan követelés esetén értékvesztés elszámolásához, szolgáltatások önköltségének megállapításához kapcsolódtak. A megállapításokra tett javaslatok számszerű alakulását a 7. táblázat szemlélteti.

7. táblázat

A társaságok vagyongazdálkodási gyakorlatát érintő javaslatok

Javaslat célja	száma
Közzétételi kötelezettségre vonatkozó	30
Bevételek és kiadások elszámolására, bizonylattal való alátámasztásra vonatkozó javaslatok	36
Vagyonelemek használatából származó bevételek és ráfordítások elkülönített nyilvántartásának javaslatai	8
Értékcsökkenés leirási kulcsok szabályszerű alkalmazására tett javaslatok	11
Leltározás szabályszerű végrehajtására vonatkozó javaslatok	23
A beszámoló részét képező kiegészítő mellékletek elkészítésére vonatkozó hiányosságokra tett javaslatok	19
Egyéb javaslatok	51
Összesen:	178

Forrás: ÁSZ jelentések a gazdasági társaságok ellenőrzéséről, ÁSZ szerkesztés

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: Az elemzéshez felhasznált számvevőszéki jelentések

Sor-szám	Jelentés szám	V- szám	Jelentés címe
1.	16175	V070731	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségeinek ellenőrzése - Balassagyarmati Városüzemeltetési Nonprofit Kft. 2016.
2.	16173	V070738	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségeinek ellenőrzése – Balatonalmádi Kommunális és Szolgáltató Nonprofit Kft. 2016.
3.	18165	V079372	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – PROBIO Balatonfüredi Településüzemeltetési Zártkörűen Működő Részvénytársaság 2018.
4.	18111	V079372	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Balmazújvárosi Városgazdálkodási Nonprofit Közhasznú Kft. 2018.
5.	18031	V075809	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Békéscsaba Vagyonkezelő Zrt. 2018.
6.	18127	V079311	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Városgazda XVIII. kerület Nonprofit Zrt.
7.	18113	V079393	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Csepeli Városkép Kft.
8.	17190	V075817	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Zuglói Városgazdálkodási Közszolgáltató Zrt. 2017.
9.	17188	V075812	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – TERIBER Terézvárosi Ingatlanfejlesztő és Beruházó Kft. 2017.
10.	17174	V075831	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – II. Kerületi Városfejlesztő és Beruházás-szervező Zrt. 2017.
11.	17153	V075811	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Újpesti Városgondnokság Szolgáltató Kft. 2017.
12.	17152	V075818	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Rákosmente Városfejlesztő, Városüzemeltető, Kivitelező, Karbantartó és Szolgáltató Kft. 2017.

13.	17116	V075814	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – KÖKERT Kőbányai Kerületgondnok-sági és Településüzemeltetési Non-profit Közhasznú Kft. 2017.
14.	18071	V079302	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Cserkeszőlői Beruházó Nonprofit Kft. 2018.
15.	16111	V070710	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségeinek ellenőrzése – Dunakeszi Közüemi Nonprofit Kft. 2016.
16.	17046	V070791	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – VÁROSGONDOZÁS EGER Ipari -, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. 2017.
17.	17175	V075808	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Érdi Városfejlesztési és Szolgáltató Kft. 2017.
18.	18105	V079378	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Füzesgyarmati Városgazdálkodási és Intézmény Üzemeltetési Kft. 2018.
19.	18089	V079328	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – VÜSZI Gödöllői Városüzemeltető és Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft. 2018.
20.	16147	V070735	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségeinek ellenőrzése – Gyomaközszoig Kommunális Közszolgáltató Nonprofit Kft. 2016.
21.	16151	V070728	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségeinek ellenőrzése - Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Nonprofit Zrt. 2016.
22.	17173	V075829	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Isaszegi Városgazda Nonprofit Kft. 2017.
23.	16172	V070737	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségeinek ellenőrzése – Jászapati Városüzemeltető Nonprofit Kft. 2016.
24.	17045	V070767	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Kaposvári Városgazdálkodási Zrt. 2017.
25.	16180	V070769	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Kaposvári Nagypiac Kft. 2016.
26.	16174	V070730	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségeinek ellenőrzése - Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft. 2016.

27.	18152	V079336	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Komáromi Városgazda Közhasznú Nonprofit Kft. 2018.
28.	16146	V070734	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségének ellenőrzése – Kőszegi Városüzemeltető és Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft. 2016.
29.	18106	V079380	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – MAGLÓD PROJEKT Ingatlanfejlesztő- és Hasznosító Korlátolt Felelősségű Társaság 2018.
30.	17028	V070746	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. 2017.
31.	17060	V070748	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Régió Park Miskolc Kft. 2017.
32.	17104	V075807	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Via Kanizsa Városüzemeltető Nonprofit Zrt. 2017.
33.	18101	V079333	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Ócsa Városüzemeltetési Nonprofit Kft. 2018.
34.	18117	V079360	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Solymári Településüzemeltetési Kft. 2018.
35.	18060	V079305	Az Önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Somogyjádi Sportcsarnok Létesítmény – és Településüzemeltető és Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. 2018.
36.	17220	V075827	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Tápíómenti Városüzemeltető és Szolgáltató Kft. 2017.
37.	18072	V079306	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Szászvári Településüzemeltetési Nonprofit Kft. 2018.
38.	17176	V075826	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – IKV Ingatlankezelő és Vagyongazdálkodó Zártkörűen Működő Részvénytársaság (Szeged) 2017.
39.	16248	V070776	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Székesfehérvár Városgondnoksága Kft. 2016.
40.	16171	V070742	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségének ellenőrzése – Szentés Városi Szolgáltató Kft. 2016.
41.	16244	V070745	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Szentlőrinci Közüzemi Nonprofit Kft. 2016.

42.	16258	V070792	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Szolnoki Városfejlesztő Zrt. 2016.
43.	17004	V070794	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – SZOVA Szombathelyi Vagyonhasznosító és Városgazdálkodási Zrt. 2017.
44.	18096	V079307	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Congeria Településüzemeltető Szolgáltató Kft. 2018.
45.	18191	V079347	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Tiszaföldvári Városüzemeltető Nonprofit Kft. 2018.
46.	18115	V079343	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Tiszaújvárosi Városgazda Közhasznú Foglalkoztatási Nonprofit Kft. 2018.
47.	16150	V070729	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségének ellenőrzése - Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft. 2016.
48.	17191	V075830	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok gazdálkodásának ellenőrzése – Újhartyán Település Üzemeltető és Ország Középe Ipari Park Kft. 2017.
49.	16125	V070721	Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat ellátását érintő gazdálkodási tevékenysége szabályszerűségének ellenőrzése Vecsési Városgondnok Nonprofit Kft. 2016.

2. számú melléklet: A gazdasági társaságok által végzett tevékenységek

Sorszám	Jelentés szám	Jelentés címe	Főtevékenység	Egyéb tevékenységek	Ellenőrzött tevékenység
1.	16175	Balassagyarmati Városüzemeltetési Nonprofit Kft.	hulladékgazdálkodás	-----	hulladékgazdálkodás
2.	16173	Balatonalmádi Kommunális és Szolgáltató Nonprofit Kft.	hulladékgazdálkodás	-----	hulladékgazdálkodás
3.	18165	PROBIO Balatonfüredi Településüzemeltetési Zártkörűen Működő Részvénytársaság	zöldterület kezelés	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, köztemető fenntartás, helyi közutak fenntartása, karbantartása, parkoló üzemeltetés, fürdő üzemeltetés	valamennyi ellátott feladat
4.	18111	Balmazújvárosi Városgazdálkodási Nonprofit Közhasznú Kft. 2018.	szennyvíz gyűjtés, kezelés	piac, vásárcsarnok helyi közutak fenntartása, karbantartása, zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
5.	18031	Békéscsaba Vagyonkezelő Zrt. 2018.	ingatlanok üzemeltetési, bérbeadása	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, parkoló üzemeltetés	valamennyi ellátott feladat
6.	18127	Városgazda XVIII. kerület Nonprofit Zrt.	ingatlanok üzemeltetése, kezelése	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, parkoló üzemeltetés	valamennyi ellátott feladat
7.	18113	Csepeli Városkép Kft.	közművelődési feladatok folyóirat, kiadvány kiadás	-----	közművelődési feladatok
8.	17190	Zuglói Városgazdálkodási Közszolgáltató Zrt. 2017.	ingatlanok üzemeltetése, kezelése	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, helyi közutak fenntartása, karbantartása, parkoló üzemeltetés	valamennyi ellátott feladat
9.	17188	TERIBER Terézvárosi Ingatlanfejlesztő és Beruházó Kft.	ingatlanok üzemeltetése, bérbeadása	-----	ingatlanok üzemeltetése, bérbeadása
10.	17174	II. Kerületi Városfejlesztő és Beruházás-szervező Zrt.	ingatlan üzemeltetés	-----	ingatlan üzemeltetés

11.	17153	Újpesti Városgondnokság Szolgáltató Kft. 2017.	épület, építési projektek szervezése 2015 áprilistól zöldterület kezelés	hulladékgyűjtés, hasznosítás,	valamennyi ellátott feladat
12.	17152	Rákosmente Városfejlesztő, Városüzemeltető, Kivitelező, Karbantartó és Szolgáltató Kft.	épületek építése, ingatlanok üzemeltetése	zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
13.	17116	KÖKERT Kőbányai Kerületgondnoksági és Településüzemeltetési Non-profit Közhasznú Kft.	emberi erőforrás ellátás	zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
14.	18071	Cserkeszölői Beruházó Nonprofit Kft.	ingatlanok, középületek karbantartása	köztemető fenntartás, helyi közutak fenntartása, zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
15.	16111	Dunakeszi Közüzem Nonprofit Kft.	távhőszolgáltatás	köztemető fenntartás, zöldterület kezelés	távhőszolgáltatás
16.	17046	VÁROSGONDOZÁS EGER Ipari -, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	hulladékgazdálkodás	köztemető fenntartás, helyi közutak fenntartása, zöldterület kezelés	hulladékgazdálkodás
17.	17175	Érdi Városfejlesztési és Szolgáltató Kft.	vagyonkezelés	helyi tömegközlekedés, településfejlesztés, településrendezés, sportlétesítmények üzemeltetése	valamennyi ellátott feladat
18.	18105	Füzesgyarmati Városgazdálkodási és Intézmény Üzemeltetési Kft.	ingatlanok, középületek üzemeltetése, karbantartása	zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
19.	18089	VÜSZI Gödöllői Városüzemeltető és Szolgáltató Non-profit Közhasznú Kft.	út, autópálya építés	köztemető fenntartás, helyi közutak fenntartása, zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
20.	16147	Gyomaközségi Kommunális Közszolgáltató Nonprofit Kft.	hulladékgazdálkodás	-----	hulladékgazdálkodás
21.	16151	Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Nonprofit Zrt.	hulladékgazdálkodás	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, közte-	hulladékgazdálkodás

				mető fenntartás, zöldterület kezelés, parkoló üzemeltetése	
22.	17173	Isaszegi Városgazda Nonprofit Kft.	vízi-közmű szolgáltatás	szennyvízelvezetés, tisztítás, számviteli szolgáltatás, ingatlanok bérbeadása,	valamennyi ellátott feladat
23.	16172	Jászapáti Városüzemeltető Nonprofit Kft.	hulladékgazdálkodás	piac, vásárcsarnok üzemeltetés,	hulladékgazdálkodás
24.	17045	Kaposvári Városgazdálkodási Zrt.	hulladékgazdálkodás	-----	hulladékgazdálkodás
25.	16180	Kaposvári Nagypiac Kft.	piac üzemeltetés,	parkoló üzemeltetés, ingatlan bérbeadás, fürdő üzemeltetés	valamennyi ellátott feladat
26.	16174	Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft.	hulladékgazdálkodás	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, helyi utak fenntartása, zöldterület kezelés, parkoló üzemeltetése	hulladékgazdálkodás
27.	18152	Komáromi Városgazda Közhasznú Nonprofit Kft.	zöldterület kezelés	köztemető fenntartás, helyi közutak fenntartása	valamennyi ellátott feladat
28.	16146	Kőszegi Városüzemeltető és Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft.	hulladékgazdálkodás	helyi közutak fenntartása	hulladékgazdálkodás
29.	18106	MAGLÓD PROJEKT Ingatlanfejlesztő- és Hasznosító Korlátolt Felelősségű Társaság	ingatlanok üzemeltetése	kéményseprői feladat	valamennyi feladat
30.	17028	Miskolci Városgazda Nonprofit Kft.	növénytermesztési szolgáltatás	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, köztemető fenntartás, helyi közutak fenntartása, zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
31.	17060	Régió Park Miskolc Kft.	parkolási szolgáltatás	-----	parkolási szolgáltatás
32.	17104	Via Kanizsa Városüzemeltető Nonprofit Zrt. 2017.	ingatlankezelés	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, köztemető fenntartás, parkoló üzemeltetés	valamennyi ellátott feladat
33.	18101	Ócsa Városüzemeltetési Nonprofit Kft.	zöldterület kezelés	parkoló üzemeltetés	valamennyi ellátott feladat

34.	18117	Solymári Településüzemeltetési Kft.	zöldterület kezelés	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, helyi személyszállítási szolgáltatás	valamennyi ellátott feladat
35.	18060	Somogyjádi Sportcsarnok Létesítmény – és Településüzemeltető és Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	egyéb vendéglátás	ingatlanüzemeltetés	valamennyi ellátott feladat
36.	17220	Tápiómenti Városüzemeltető és Szolgáltató Kft.	ingatlanok kezelése	helyi közutak fenntartása, zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
37.	18072	Szászvári Településüzemeltetési Nonprofit Kft.	hulladékkezelés	köztemető fenntartás, helyi közutak fenntartása, zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
38.	17176	IKV Ingatlankezelő és Vagyongazdálkodó Zártkörűen Működő Részvénytársaság (Szeged)	ingatlankezelés	karbantartás, takarítás	valamennyi ellátott feladat
39.	16248	Székesfehérvár Városgondnoksága Kft.	piac üzemeltetés	köztemető fenntartás, helyi közutak fenntartása, parkoló üzemeltetés	piac üzemeltetés
40.	16171	Szentes Városi Szolgáltató Kft..	távhőszolgáltatás	kéményseprői feladatok	táv hő szolgáltatás
41.	16244	Szentlőrinci Közüzem Nonprofit Kft.	távhőszolgáltatás	zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
42.	16258	Szolnoki Városfejlesztő Zrt.	mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás	-----	mérnöki tevékenység, műszaki tanácsadás
43.	17004	SZOVA Szombathelyi Vagyonhasználó és Városgazdálkodási Zrt.	ingatlan gazdálkodási feladat	helyi közutak fenntartása, parkoló üzemeltetés	valamennyi ellátott feladat
44.	18096	Congerla Településüzemeltető Szolgáltató Kft.	vezetékes távközlés	zöldterület kezelés, parkoló üzemeltetés	valamennyi ellátott feladat
45.	18191	Tiszaöldvári Városüzemeltető Nonprofit Kft.	zöldterület kezelés	köztemető fenntartás, helyi közutak fenntartása	valamennyi ellátott feladat

46.	18115	Tiszaújvárosi Városgazda Közhasznú Foglalkoztatási Nonprofit Kft.	zöldterület kezelés	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, közterület fenntartás,	valamennyi ellátott feladat
47.	16150	Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft.	hulladékgyűjtés	piac, vásárcsarnok üzemeltetés, helyi közutak fenntartása, zöldterület kezelés	hulladékgyűjtés
48.	17191	Újhartyán Település Üzemeltető és Ország Közepe Ipari Park Kft.	ingatlanüzemeltetés	helyi közutak fenntartása, zöldterület kezelés	valamennyi ellátott feladat
49.	16125	Vecsési Városgondnok Nonprofit Kft. 2016.	hulladékgyűjtés	helyi közutak fenntartása, zöldterület kezelés	hulladékgyűjtés

FÜGGELÉKEK

1. számú függelék: Fogalomtár

belső ellenőrzés	Független, tárgyilagos bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység, amelynek célja, hogy az ellenőrzött szervezet működését fejlessze és eredményességét növelje. A belső ellenőrzés rendszerszemléletű megközelítéssel és módszeresen értékeli, illetve fejleszti az ellenőrzött szervezet irányítási és belső kontrollrendszerének hatékonyságát. (Forrás: Bkr. 2. § b) pontja)
eladósodottsági mutató	Az eladósodottság mértéke azt mutatja, hogy a saját források a kötelezettségek hány százalékát fedezik (kötelezettségek/saját tőke). Kedvező, ha a mutató tartósan (jelentősen) 1 alatti értéket ér el.
Eredendő Veszélyeztetettségi Tényezők (EVT index)	A szervezetek jogállásától és feladatköréitől függő eredendő veszélyeztettség összetevőit teszi mérhetővé. (Forrás: Pénzügyi szemle 2014/2. szám Pulay Gyula: A korrupció megelőzése a szervezeti integritás megerősítése által)
fenntartási kockázatok	Üzemeltetési, fenntartási kockázat. Azon kockázatok, amelyek valamely létesítmény üzemeltetését, vállalkozás fenntartását hátrányosan befolyásolhatja (pl. árbevétel csökkenése, üzemeltetési költségek biztosítása, üzemeltetési költségek emelkedése).
fenntarthatósági kockázatok	Lehet pénzügyi, gazdasági fenntarthatósági kockázat. Azon kockázatok, amelyek valamely létesítmény illetve vállalkozás fenntarthatóságát – a fenntartás lehetőségét – hátrányosan befolyásolhatja.
gazdasági társaság	A gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik. (Forrás: Ptk. 3.88. § (1) bekezdés)
holding	a számvitelről szóló törvény szerint anyavállalatnak és leányvállalatnak minősülő társaságok együttese, ahol az anyavállalat egyidejűleg megfelel a nemzeti vagyronról szóló törvény tulajdonosi joggyakorlóval szemben támasztott követelményeinek is.” (Vksz. tv. 2. § 28. pont)
integritási kockázat	Az államigazgatási szerv célkitűzéseit, értékeit, elveit sértő vagy veszélyeztető visszaélés, szabálytalanság, vagy egyéb esemény lehetősége. (50/2013. (II.25.) Korm. rendelet 2. § c) pontja)
javadalmazási szabályzat	A Taktv. 5. § (3) bekezdése alapján a köztulajdonban álló gazdasági társaságok legfőbb szerve által alkotott szabályzat a vezető tisztségviselők, FB tagok, valamint a Munka törvénykönyve 208. §-ának hatálya alá eső munkavállalók javadalmazásáról, valamint a jogviszony megszűnése esetére biztosított juttatások módjáról, mértékének elveiről, annak rendszeréről.

jövedelmezőségi mutató	A mutató (mérleg szerinti eredmény/saját tőke) a saját tőke arányos megtérülést fejezi ki. Azt mutatja meg, hogy az egységnyi saját tőkére vetítve mekkora volt a társaság jövedelem termelése. A mutató növekvő tendenciája kedvező.
keresztfinanszírozás	Az egyik feladaton realizált bevételből egy másik feladat végrehajtásához szükséges erőforrások finanszírozása.
Kontrollt Erősítő Tényezők (KET index)	A Kontrollt Erősítő Tényezők indexe azt tükrözi, hogy az adott szervezetnél kiépültek-e az intézményesült integritáskontrollok.
közfeladat	Jogszámban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat*, amit az arra kötelezett közérdekből, jogszabályban meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfelelően végez, ideértve a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, továbbá az állam nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeiből adódó közérdekű feladatokat, valamint e feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra biztosítását is. (* Forrás: Áht. 3/A. § (1) bekezdés, hatályos 2015. január 1-jétől)
közhasznú tevékenység	Minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.
közszolgáltatás	Szerződéskötési kötelezettség alapján a lakosság alapvető szükségleteinek ellátására irányuló szolgáltatás, így különösen a villamos energia -, gáz-, hő-, víz-, szennyvíz- és hulladékkezelési, köztisztasági, postai és távközlési szolgáltatás, továbbá a menetrend alapján közlekedő járművekkel végzett közforgalmú személyszállítás. (Forrás: Ebktv. 3. § d) pontja)
likviditási mutató	A mutató az ellenőrzött fizetőképességét általánosan jellemző mutató, az összes forgóeszköz állomány arányát fejezi ki az összes kötelezettséghez: fogóeszközök/(kötelezettségek + passzív időbeli elhatárolások). A mutató kifejezi, hogy egységnyi kötelezettség teljesítéséhez mennyi egy éven belül mobilizálható forgóeszköz áll rendelkezésre, akkor megfelelő, ha egységnyi kötelezettség teljesítéséhez minél több forgóeszköz áll rendelkezésre, azaz kedvező a mutató értékének növekedése.
nemzeti vagyon	Többek között: - az állam vagy a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló dolgok, - az a) pont hatálya alá nem tartozó, állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő dolog, - az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő pénzügyi eszközök, továbbá az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető társasági részesedések, - az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető bármely vagyoni értékkel rendelkező jogosultság, amelyet jogszabály vagyoni értékű jogként nevesít. (Forrás: Nvtv. 1. § (2) bekezdés)

nonprofit gazdasági társaság	Az a gazdasági társaság minősül nonprofit gazdasági társaságnak és cégnevében az a gazdasági társaság tüntetheti fel a nonprofit jelleget, amelynek létesítő okirata tartalmazza, hogy a gazdasági társaság tevékenységéből származó nyereség a tagok között nem osztható fel, hanem az a gazdasági társaság vagyonát gyarapítja. (Forrás: Ctv. 9/F. § (2) bekezdés, hatályos 2014. március 15-től)
pénzügyi kockázat	A pénzügyi kockázat olyan kockázati típus, amely pénzügyi veszteséget okozhat (pl. hitelezési kockázat, likviditási kockázat, kamatkockázat, devizaárfolyam kockázat).
saját tőke növekedési mutató	A saját tőke és a jegyzett tőke aránya (saját tőke/jegyzett tőke). Kedvező, ha a mutató értéke 1-nél nagyobb. 1-nél kisebb mutató tőkevesztésre utal.
kormányzati szektorba sorolt szervezetek	Ebbe a körbe tartoznak azok a szervezetek, amelyek az Áht. alapján nem részei az államháztartásnak, azonban az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló 2009. május 25-I 479/2009/EK rendelet szerint a kormányzati szektorba tartoznak. (Forrás: Áht. 1. § 12. pontja)
számviteli szétválasztási szabályok	A közszolgáltatást végző társaságok egyes tevékenységeire olyan elkülönített nyilvántartást kell vezetni, amely biztosítja az egyes tevékenységek átláthatóságát és diszkrimináció mentességét, kizárja a keresztfinanszírozást és a versenytorzítást.
többségi befolyást biztosító részese-dés (többségi tulajdon)	A jogszabály szerint többségi befolyás az olyan kapcsolat, amelynek révén természetes személy vagy jogi személy, (befolyással rendelkező) egy jogi személyben a szavazatok több mint felével vagy meghatározó befolyással rendelkezik.
tulajdonosi ellenőrzés	A vagyonnal való gazdálkodás vizsgálata, ennek keretében a rendeltetésellenes, jogszerűtlen, szerződésellenes, vagy tulajdonos érdekeit sértő, illetve a költségvetést hátrányosan érintő vagyongazdálkodási intézkedések feltárása és a jogszerű állapot helyreállítása, a vagyonyilvántartás hitelességének, teljességének és helyességének biztosítása érdekében végzett ellenőrzés. (Vtv. 20. § (2))
Tulajdonosi joggyakorló	Tulajdonosi joggyakorló az, aki a nemzeti vagyon felett az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességének gyakorlására jogosult. (Nvtv. 3. § (1) bekezdés 17. pont)
vagyongazdálkodás	A nemzeti vagyongazdálkodás feladata a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő, az állam, az önkormányzat mindenkori teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értékelnövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá az állam vagy a helyi önkormányzat feladatának ellátása szempontjából feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése. (Forrás: Nvtv. 7. § (2) bekezdése)

Veszélyeztetettséget Növelő Tényezők (VNT index)	Az egyes intézmények napi működésétől függő – az eredendő veszélyeztetettséget növelő – összetevőket jelenti. . (Forrás: Pénzügyi szemle 2014/2. szám Pulay Gyula: A korrupció megelőzése a szervezeti integritás megerősítése által)
önként vállalt önkormányzati feladat	A helyi önkormányzat – a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével – önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges. (Forrás: Mötv. 10. § (2) bekezdés)

2. számú függelék: Rövidítésjegyzék

¹ társaság	Az elemzés alapjául szolgáló, 49 önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság (lásd 1. számú melléklet)
² Mötvt.	Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
³ ÁSZ	Állami Számvevőszék
⁴ főtevékenység	az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság alapító okiratában meghatározott tevékenység
⁵ Nvtv.	a nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény
⁶ Áht.	az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
⁷ Bkr.	a 370/2011. (XII. 11.) Korm. rendelet a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és a belső ellenőrzésről
⁸ Gst.	Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény
⁹ Gt.	a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (hatálytalan 2014. március 15-étől)
¹⁰ Ptk.	a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
¹¹ Taktv.	2009. évi CXXII. törvény a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről (hatályos: 2009. október 3-ától)
¹² Számv. tv.	a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
¹³ Civil. tv.	az egyesülési jogról, közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXXV. törvény
¹⁴ Info tv.	2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
¹⁵ Htv.	2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról
¹⁶ Htszvr.	hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és közszolgáltatási szerződésről szóló 317/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet
¹⁷ Hkvvv.	a közszolgáltató hulladékgazdálkodási tevékenységéről és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 438/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet;
¹⁸ Tszt.	a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény
¹⁹ Vgtv.	a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (nem közművel összegyűjtött szennyvíz)
²⁰ Vkszvtv.	a vízközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (hatályos 2011. december 31-étől)
²¹ 120/1999. (VIII. 6.) Korm. r	a vizek és közcélú vízi létesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet
²² Tmtv.	a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény
²³ 2012. évi XLI. tv.	a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény
²⁴ Ltv.	a lakások és helyiségek bérletére, valamint elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény;
²⁵ Ztv.	az 1995. évi törvény a környezet védelmének általános szabályairól
²⁶ Eü.tv.	az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
²⁷ Kertv.	a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény
²⁸ Piac rendelet	a vásárokról, a piacokról és a bevásárlóközpontokról szóló az 55/2009. (III. 13.) Kormányrendelet
²⁹ Kktv.	a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény

- ³⁰ 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól
- ³¹ 121/1996. (VII. 24.) Korm.r a közfürdők létesítéséről és működéséről szóló 121/1996. (VII. 24.) Korm. rendelet
- ³² 37/1996. (X. 18.) NM rendelet a közfürdők létesítésének és üzemeltetésének közegészségügyi feltételeiről szóló 37/1996. (X. 18.) NM rendelet
- ³³ Sport tv. a sportról szóló 2004. évi I. törvény
- ³⁴ 2011. évi CVI. tv. a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény
- ³⁵ Gyvt. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- ³⁶ Rezszi tv. a rezsicsökkentések végrehajtásáról szóló 2013. évi LIV. törvény
- ³⁷ Ártv. az árak megállapításáról szóló 1190. évi LXXXII törvény
- ³⁸ likviditási mutató a társaság adott évi likviditási helyzetét mutatja; számítása: rövid lejáratú kötelezettségek állománya/ forgó eszközök értéke
- ³⁹ eladósodottsági mutató azt mutatja, hogy a gazdasági társaság kötelezettségeit (adósságait) a saját forrásai (saját tőke) milyen mértékben fedezik
- ⁴⁰ jövedelmezőségi mutató a társaság adott évi jövedelmezőségét mutatja; számítása: mérleg szerint eredmény/ saját tőke
- ⁴¹ Áht. az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Csere János utca 10.

Levélcím: 1364 Budapest 4. Pf. 54

Telefon: +36 1 484 9100 Telefax: +36 1 484 9200

www.asz.hu